

داستان روسیا

عطف با سبق

گذارش برخی از جنگهای اسوج و روسیه

در آغاز بهار سال (۱۲۰۲) باز روسیه و اسوج دسته های بزرگ کشتیهای جنگی خود را بدریای بالتیک در آورده و بیکدیگر رو برو شدند و يك روز پیش نازان دو سو با یکدیگر جنگ سخت نمودند اما بکشتی های هیچ کدام زیانی نرسید. روز دیگر با آنکه سرکرده اسوج میتوانست راه کشتی های روسیه را بسته و از آنرو فیروز مند گردد اینکار را نمود. پس از چند روز کشتی های (ریزه - ایجه دوتمای) و (چکدر روشالوپه) مینامند با یکدیگر رو برو شده و دور ناساز کار با روسیه سازگار آمده فیروزی یافتند و در خشکی هم با آنکه در آغاز سپاه اسوج با پیشگاه (فردریکسهايم) رسیده بودند خاک روسیه را رها نموده برگشتند. پادشاه اسوج دوباره بای سردی فشرده و سپاه را فراهم و آماده کرد. از آنرو روسیه از برگشتن سپاه اسوج میدان بدست آورده ساز برابری را فراهم آورد هر دو لشکر در سامان کشور بهم رو برو شده روسیه بیکباره فیروز شدند. ماهی آنها پادشاه اسوج چون آزاد سردی بود دلاور بهم و هماس را بدل راه نداده خودش با اسنواری کشتیهای (ریزه - ایجه دوتمای) را برداشه و بر کشتی های ریزه روسیه تاخت آورد و بست و سه کشتی کوچک از روسیه گرفته و پس از چندی يك دسته کمی از سواره و پیاده که دو هزار پیش نبودند بکشتی سوار و از دریا بسوی خاک روسیه تاخت آورده در حای خوبی در پنج فرسخی (پتر-برک) بخشکی بیرون آورد و در آنجا حای داد و از این کار که ناگهانی بروز نمود به (پتر-بورک) آگاهی رسید. در میان روسیان تلاش و بی تابی رویداد کزینه هشت هزار سپاه برگزیده روانه نموده و آغاز جنگ نموده نیمی از دو هزار لشکر اسوج کشته شدند

و برادر پادشاه اسوج (سودرمانیا) با بست و شش کشتی (قاپاق آچار) و (فرقتین) سیار که دسته بزرگی از کشتیهای اسوج بود از برای آنکه بکشتیهای روسیه که در ترسخانه (روال) بود زیانی رسانده دست بردی بزنند بآدمیان کشاده رو براه شده بودند. در میان راه يك کشتی آنان که دارای شست توب بود بدست روسیه افتاد و يك کشتی هم که هفتاد و چهار توب داشت بگل بست از برای آنکه بدست روسها نیفتد آتش زده سوختند. پس از آن چه کشتی های برادر پادشاه اسوج وجه کشتیهای ریزه که در زیر فرمان خود پادشاه اسوج بود ناچار خود را یکی از پناه گاهای - لیمان روسیه رسانیده و بدرون لنگرگاه رفته و سنگری شدند و همان دم کشتیهای روسیه آمده راه را بر آنان بست. هیبایست روسها از دو سوی پناه گاه سپاه بخشکی در آورده و سنگربندی نموده راه زاد و توشه را بر اسویجیان به بندند این کار را نتوانستند و یا ندانستند به باید کرد. اسویجیان پس از چند روز از برای رهائی خود اندیشه بکار برده به رهائی (امت) نام انگلیس که در میان آنان بود يك کشتی که (پور لوت) مینامند و در میان او از برای آتش زدن بکشتی دشمن برخی چیزها هست از پیش روانه نمودند که همینکه بمیان کشتیهای روس درآمد آتش روزی نموده. و کشتیهای روسرا بگیراند. و دیگر کشتیها هم بآدمیان کشیده راهی شدند. اما کشتی (پورلوت) بکشتیهای روسیه نرسیده به آتش افروزی آغاز نمود و کشتیهای خودشان در آن هنگام رسیده چند دانه از آنها سوخت و هفت کشتی بزرگ و سه (فرقتین) و بیش از بست کشتی کوچک آنان بچنگ روسیان افتاد پس از چندی که کشتیهای ریزه آنان از آنجا رهائی یافت بمیان برخی از دره ها سنگری شده و از کشتیهای ریزه روس دو برابر آنها از برای گرفتن آنان آماده شد. در میان جنگ سختی بروز کرده در پایان باز مراد بسوی اسویجیان وزیده و شکست سختی بروسیان

دادند. که نیمی از کشتیها و بیش از ده هزار سپاه دریائی روسیان نجات پیدا کردند.

بیان بستن روس با اسوج

چون از جنبه هاییکه در میان آنان رویداد هیجیک یکبار فیورر مند نگردید. گاهی روس و گاهی اسوج شکست می خورد و بادشاه اسوج هم از آنهاییکه سگری شده بود رهائی یافت و بر کشتیهای ریزه روسیه فیورر رسید. گردید با آنکه فیورر نری نزدیکی بود. اما چون دو جنگ سره ندید و تکنج و کشتی هایش هم بریشانی و زیان بسیار رسیده - و در زیر دستانی هم اندیشه سرکشی و شورش پایان بود - از بیم آنکه بیاد شورشی روی داده و روسیه روزگار را نکام خود دیده و بیاد دست درازی نماید. او اندیشه رقتار نموده و از در آشتی در آمده و فرساده (اسپانیا) هم که در (پتوربرگ) بود از روی فرمائیکه از دربار بادشاه (اسپانیا) رسیده بود با در میان شده و سخن از در آشتی میان آورد و چون در همان روزها آتش شورش در فرانسه زبانه کشیده بپایه که همه پادشاهان اروپا را به بیم و ترس انداخته بود. واسوج هم ناپدید آنکه باک نتواند مخاک فرانسه دست اندازی کند تن به آشتی داده و فرستاده (اسپانیا) با امپراطور پیچید که نگو نموده و کار را به آسانی گذراید. و نتیجه هم به اندیشه آنکه اگر گرفتاری جنگ اسوج آسوده شود با خوشنودی پذیرفت که سلطان حاکم همان سلطان پاش از جنگ بود و بیکی یگر واگذر نماید و در پایان سال ۱۲۰۴ در (دوری) بیان نامه داد و گرفت شد.

رو و شدن سپاه عثمانی بالشکر روس

(و آرش وار دست رفتن برخی جاها)

در یازدهم رجب سال (۱۲۰۳) شهریار عثمانی (سلطان عبدالحمید) ترک جایه زندگانی گفته بگل گشت برای مینو خرامید و (سلطان سایم نانی) بجوی او تخت شهر یاری را فرب افزا گردید. در آن هنگام سپاه روس در سلطان بنفعلان و دیگر جاها بود از همه جا رو

به پیش می آمدند - و همان روزها سی هزار سپاه که در (افلاق) در نزدیکی آب بوزه بود لشکر روس و آرش را که می هزار بود شکست داده بریشان نمودند (سفاروف) نام سردار روس که در (نوشکان) که در نزدیکی ابحاست بود همینکه آگاهی از شکست روسیان یافت هشت هزار سپاه برگزیده برداشته و بیاری آرشیان شتافت همینکه رسید آغاز بجنگ نموده شکست سختی بسیار سترک داده و از سوی دیگر (کابنسکی) نام سردار دیگر روسیه (غلاس) را که باشهر (پاش) هم سنک است آنس زده و پی در پی (آسکرمان) و (کلی) و (پاتنه) و (پانتیق) و دژ (بنهر) دست سپاه روس افتاد (باقی دارد)

مکتوب از یکوهامای ژاپون

جناب مؤبدالاسلام - درتست روزنامه مقدس بسام این عمم جناب آقا میرزا علی رضا تاجر شوشتری جاری و هتتهوار میرسد - خیر شوق غریبی زیارت روزنامه مقدسه دارم - الحق جابهالی حق وطن پرستی و اسلام خواهی را بجای آورده و می آورید - اگر چه تا بحال صاحب بیعرضانه صادقانه جبل المین چنانچه باید و شاید تمیز نه بختیده ولی بی غم نمانده انشاء الله آن روز بزودی خواهد رسید که مملکت ایران نیز اقتدار و شوکت و بلندی نام گذشت خود را حاصل کند و دولت ایران چنانچه هماره بوده از دولت معظمه عالم شمرده شود چندیست روزنامه مقدس بحث در اصلاحات لازمه ایران و حکایت از بد انتظامی ادارات و بی مبالائی از وضع صدارت امین السلطان مینمود - از اتفاقات در همان ایام دفعتاً معلوم شد صدر اعظم سابق ایران جناب امین السلطان وارد (توکیو) شده نگارنده به حیثیت آنکه یکی از اهل ابرام بموجب قاعده زمان باوجود اینکه بی سواد و هیچگونه لیاقت ندارم عرضیه مبنی بر تنهیت ورود ایشان ارسال نموده بعد از چند روز در (هوتل مهرانخانه) شاهنشاهی خدمت ایشان رسیده اکثر مکاتله از تهذیب و تمدن - و حب وطنیت

و انتظام مملکت - و دور اندیشی و درستکاری رجال دولت و نظام محکمه جات بری و بحری و اخلاق و تواضع و اتحاد و سنجیدگی اهل ژاپون در میان بود - ضمناً از بعضی حالات ایران هم سخن در میان آمد - با اکثر وزرای این مملکت مثل مارکویس ایتو - کونت کاتوا (صدر اعظم) - بارن کوه رورا (وزیر خارجه) - بارن سوتو (وزیر مایه) - و غیره ملاقات نموده - به شرف حضور امپراطوری هم نایل شدند - حالات با تفصیل وار نمیتواند در این مختصر عرض نماید

مقصود از تمهید مقدمه این بود وضع اهل این مملکت و ترقی آنها در علومیکه بسبب آن اهالی یوآپ مایک رقاب عالم شده اند مشاهده نموده از ن طرف اخبارات بد نظامی - حیانت - کم همی امنای دولت و امت تفاق انای وطن را شنیده بی اختیار گردید که شمه از حالات این نواحی بذریعه اخبار گهربار جبل المتین خدمت برادران وطن خود عرض نماید - شاید باعث عبرت شده اثری نمیشد افسوس که نا تجربه کاری - ابع از اثر است - بسیار از مطالب را خیال کرده کم همی نگذاشت اظهار کنیم حال یعنی از زمانی که بین دو این روس و ژاپون دوستی بدشمنی و کلامه به مجادله و مخابره به مشاجره تبدیل یافته و باره خیالات گذشته تازه شده ملاحظات این ، لا مجبورم میکنم صحیح یا غلط خوب باید بگویم (ترک سبز است تحفه درویش) نظر به رحمت و اعانت ایزدی نموده - آغاز بخدمت کنیم - اگر خدا تعالی از راه وطن پرستی به یکی از برادران وطن خود مدد نمایند دور نیست عادت و تجربه بر نا تجربه کاری و بی سوادی غالب گردد - مدد همین است که اصلاح عناوینی که ارسال خدمت میشود فرموده درجه زنامه مقدسه نمایند - بعید نیست ملت را هم فائده حاصل شود

گاه باشد که کودکی نادان به هدف بر غلط زند تیری

چون این نخستین مرتبه است که برای وقایع نگاری

قلم دست گرفته - اکتفا به ترجمه ووداد جنگ (بندر آرتھر) میبایم آینده هم حتی الامکان از اخبارات این ملک و حالات این جنگ عرض خواهم نمود (دروا عباس شوشتری)

ترجمه از حراید انگلیسی نکوه اما

وقت روانه شدن کشتیهای موشک ژاپونی که میخواهند حمله بر روسین نمایند تمام کشتیهای جنگ ژاپون جمع و سر باران بحری بر صفحه جهات جنگی داده بسته سلاح نظامی دادند - در حال او ودو - و سیوم کشتیهای موشک مجانب قائمه بندر (آرتھر) و درجه چهارم طرف (دالتی) و دسته چهارم سمت (جیفو) روانه گردیدند - دسته که طرف (دالتی) زفته به سمت انگرانی جهات روس بر کشته ملاحظی به دسته کشتیهای جنگی شدند - اما سه دسته جهات موشک که بطرف قائمه بندر آرتھر رفته بودند - با چند جهاز دشمن مقابل شده حمله کردند و چهار جهاز روسی را نشانه ساختند - جهات روس اگر چه فوراً جواب داده جنگ سختی پیش آمد ولی نقصانی کشتیهای موشک ژاپون نرسید

دسته کشتیهای جنگی ژاپون قریب به جهات موشک که مشغول جنگ بود تمام شب منتظر فرصت بودند - چون شب گذشت - جهاز (چی نو) در ژاپونیان برای حمله روسی روانه کرد - نزدیک بندر (آرتھر) جهاز تجارتی (فوجو) که ژاپونها را به چیفو میبرد منظر آمد - این دو جهاز روسی ، نظر آمدند - معلوم شد که محاسن کشتیهای ژاپون حرات میکنند - جهاز (چی نوسه) فوراً خبر داد - سپس سالار دریائی یعنی امیر البحر (توکو) همان آن - کم جنگ داد - در این بین جهاز (تا کاسا کو) که جهاز تجارتی بود اشقی موسوم به منچوریای روس را گرفتار کرد

آغاز جنگ

حکم به جنگ ساعت ۱۱ صادر شد - این وقت تمام سرداران غیور ژاپونی سر نهان نشسته - و وقتی بود

يك يا هو چهار از دور بنظر آمد - جهاز جنگي (نامسونا) حرکت کرده یکی از آن جهازات را گرفتار نمود از اتفاقات اسم این جهاز (روسيا) بود سربازان دریائی ژاپوی از فرط مسرت صداها را بلند کردند (روسيا) را گرفتیم

ساعت يك اردسته گذشته جهازات ژاپون قریب (ماک فو) جمع - کشتی جاسوس خبر رسانید که جهازات جنگی روس بیرون بندر (آپتھر) جمع شده اند - ساعت چهار عصر دسته چهارم جهازات ژاپون که تحت حکم امیرالبحر (اریو) بود حکم یافت که برای محافظه فوجی که در (جیلفو) بخاک می آیند روانه شود - پس از روانگی امیرالبحر (توگو) سپه سالار کل بذریعه اشارات فوجی امیرالبحر (اریو) را گفت - من پیشنگوئی کرده پیش از جنگ مبارکباد فتح را بشما میدهم - در جواب امیرالبحر (اریو) اظهار عنایت نمود - در زمانیکه موزیک در جهازات (سیکاسا) و (ای سومو) به لحن دلربای ملی ژاپون مؤتم بود حصه چهارم جهازات ژاپونی سلامتی روانه (جیلفو) شده و دسته های دیگر روانه بجانب بندر (آپتھر) گردیدند شب در پایانی جهازات گذشت - دریا نهایت درجه تلاطم داشت - کشتیهای موشک که جلو بودند معلوم شد صدمه زیادی از طوفان دیده اند - صبح هشتم هوا صاف و دریا آرام شد - دسته کشتیهای ژاپون راه راست که طرف کوه (شان تنک) بود به خیال اینکه شاید جهازات ژاپونی بنظر روسها آمده باشند رک کرده طرف (بوین تاو) روانه شدند - حرکت دسته چهارم جنگی تحت فرمان سپه سالار کل امیرالبحر (توگو) باین ترتیب بود - دسته چهارم تحت حکم امیرالبحر (اریو) طرف (جیلفو) رفت - دسته سوم در جلو به طور قراولی حرکت میکرد - دسته اول و دوم مع کشتیهای موشک در تقابله دسته سوم در حرکت بودند - هشتم فروری ساعت شش چنین رای قلم شد که حمله بر دشمن آغاز شود - سپه سالار کل حکم جنگ داده خطاب به سربازها و سرکرده ها کرده گفت - دشمن را نیاہ کنید و جهازاتشان را قطعه قطعه بنمایید - من

که امیرالبحر (توگو) را برای سلامتی شراب در جام ریخته بودند بناگاه خبر رسید دشمن قریب شده - فوراً جام صحت شاهنشاه (میکادو) را نوشیده سه دفعه صدای زنده باد شاهنشاه ما بلند آواز شدند - لمحہ نگذشت که بر سطح کشتی رفته دشمن را بفاصله ده هزار متر دیدن نمودند فقط پنج یا شش جهاز روسی معلوم شد که برای مقابله آماده و باقی جهازات دشمن چنان بی ترتیب بود که در صورت شکست راه بازگشت بر ایشان ممکن نه بود - با این حالت غیر منتظمه معلوم میشد که جز جنگ خیال دیگر بر سر ندارند (سیکاسا) جهازی که سپه سالار روس سوار بود اولین شایک را نموده - جهازات دیگر تقید کردند - ولی گلوله جهازات روس بژاپونیان رسیده و نقصان رسانید - مگر تمام گلوله های ژاپون به ایشان خورد - دین هنگام دسته سوم کشتیهای ژاپون نزدیک به دشمن رسید - حسب الامر امیرالبحر روس جهازات روسیه ده دقیقه کامل شایک کرده (ماتومورا) مجروح شد - جنگ را دوباره ژاپونیا آغاز کردند - تمام شاعرادگان خانواده سلطنت ژاپون بر جهازات حاضر و مصروف جنگ بودند خصوصاً (پرس کاجو) که شخصاً نزدیک توب (۱۶) انجی ایستاده مشغول شلیک کردن بود - هم چنین (پرس باطینسا) نهایت دلیرانه جنگ میکرد - امروز ژاپونیا نهایت مسرت به جشن عید (کی کی) مشغول و با کمال اطمینان بجای آوردند - از اطراف تهیه که ژاپون باید برای جنگ بپند بدرج کمال رسیده ناگاه دسته جهازات جنگی ژاپون را حکم حمله بر جهازات روس رسید - امیرالبحر (توگو) سپه سالار این دسته جهازات فوراً حکم داد که تمام سربازان و کپتانها و افسران جنگی ژاپون بر چهار (میکاسا) حاضر شوند - از آن بعد که تمام جمع شدند - محاس شورائی میندساخته تا صبح ششم حوری مشغول مشورت بودند - انجام این مشورت حرکت حمله اول - و دوم - و سوم و چهارم کشتیهای موشک ژاپون شد - بتاريخ ۷ جنوری - دسته جهازات ژاپون نزدیک (ناین ناین راک) رسید -

امید دارم فتح با ما باشد. از بعضی گفته‌ها شوق دادند که انشاء الله کامیاب خواهیم شد و بعضی گفتند تا قطره از خون در بدن ماقی هست جنگ خواهیم کرد (میرزا عباس شوشتری) از یکوهامای ژاپون

نقل از روزنامه شریفه تربیت

تمدن اسلامی

آثار تمدن و حقیقت آن

هر تمدن آثاری دارد و حقیقتی. اما آثار ظاهر است و همه کس آنرا می بیند. لکن حقیقت آشکارا و پنهان نگردد مگر برای اهل تفتیش و تحقیق بعبارة اخیری آثار عبارت از ثمرات تمدن است مثل ثروت و جلال و عاوم و دییات و صنعت و تجارت و نظام هیئت اجتماعی و آداب آن. و حقیقت تمدن خیر و شر و سعادت و شتانی است که از آن حاصل میشود و بآنها که در طول آن تمدن زندگی میکنند یا پدیدگران باید میگردد

از آثار تمدن اسلامی که ثروت و علم و ادب و صنعت و تجارت و نظام و هیئت اجتماعی و آداب آن باشد. ما در این جلد فقط بثروت اسلام میپردازیم و باقی را برای مجلدات دیگر میگذاریم. گفتگوی در ثروت مملکت اقتضا میکند که ابتدا در سر چشمه های آن ثروت نظر نمایند. و به بیئتد از کج آمده و می آید. و راههای آنرا باعتبار دول و دوره های مختلفه که دیده بسنجند. همچنین ثروت هر دوره را از حیثیت قسمت شدن آن میان اهالی یا انحصار بطایفه مخصوص یا اختصاص بحکومت یا رجال دولت ملاحظه کنند و متعلقات این مبحث را از وصف ثروت مدن و بلاد و غیرها نیز در مد نظر داشته باشند

شک نیست که ممالک اسلامی در عهد خلافت بنی عباس باوج ثروت رسیده و اگر قصد ما فقط وصف این ثروت بود مبلغ و مقدار اموالی که به بیت المال حمل میشد تعیین مینمودیم و قدر تمول و غنای خلفا و

نزدیکان ایشان را معین میکردیم و بشرح مصادر و موارد آن پرداخته کتاب را باخر میرساندیم. لکن ما از همان وقت که دست بتألیف این اوراق زدیم بر خود غمخیز نمودیم که سبب هر واقعه را بیسان نمائیم و علت حقیقی هر حادثه را معلوم کنیم و تمام این امور را روی هم رفته با ملاحظه احوال و اوضاع مختلفه در ضمن اختلاف از منہ و اعصار بسنجیم تا مردم از حکمت تاریخ مطلع و بهره مند شوند و فواید آن تجارب را بکار برند

مملکت اسلامیة یعنی اخص غیر از دولت اسلامیة است چه دولت اسلامیة عبارت باشد از حکومت و رجال دولت. ولی مملکت اسلامیة بلاد و اهل بلاد میباشد. پس مناسب آنکه ثروت اسلامیة را بنقسم بنائیم به (ثروت دولت اسلامیة) و (ثروت مملکت اسلامیة) و در هر یک از آنها باعتبار اعصار مختلفه گفتگو کنیم و نظر باین منظور محست از ثروت دولت اسلامیة باعتبار اعصار سخن گوئیم. و از عصر حضرت رسول صلی الله علیه و آله ابتدا و شروع کرده بعد دورا خلفای راشدین پس از آن بنی امیه آنگاه بنی عباس و هر باب از این مباحث فصولی مینماید میشود که بعضی برای گفتگو در ثروت حکومت یا بیت المال است و برخی مخصوص ببحث در ثروت رجال حکومت و چه فصل هم اختصاص باسباب این ثروت و علت اکثریت و قلت آن و تاریخ خراج و حزیه و طرق محارج و غیرها دارد

ثروت دولت اسلامیة پنج دوره یا پنج عصر را طی کرده. اول. عصر حضرت رسالت پناه صلی الله علیه و آله. دوم عصر راشدین. سیم عصر بنی امیه. چهارم عصر عباسیین اول که از آن عصر درخشانده نیز تعبیر مینمایند و مقصود عصر بترقی است. پنجم عصر عباسیین ثانی یا عصر انحطاط یعنی تنزل. اما دول اسلامیة دیگر در مصر و اندلس و غیرها از ثروت آنها باستطراد یا بطور مثال گفتگو خواهیم نمود. چه مراد

ما از تمدن اسلامی تمدن عباسی و وف میباشد
 قسمت اول - ثروت دولت اسلامی
 (عصر اول - که عصر حضرت رسول صلی الله علیه و آله باشد از - يك تا سال برده هجری)
 اگر تصور اثرات دولت را در داخل برخرج
 باشد تا آنچه در - بر وضع تمام محاسن برای دولت
 میباشد - پس دولت اسلامی در عصر حضرت رسالت
 پیامی ثروت حقیقی با مال عمده نداشت ، چه مسلمانان
 چیزی ذخیره نمیکردند و بر مال نداشتند یعنی هر چه
 غنیمت در جنگ که در بجزگ آنها می افتاد بعد از
 وضع خمس میان خود مینمودند همچنان
 صدقات را روا که بعد از آن تقسیم میشد و اگر
 حیانا چیزی میباید آن را در وقت حاجت میگذاشتند
 و حضرت رسول خود بنفسه و اثر این امر میشدند
 و اکثر اموال عارت از اسب و گوسفند و شتر بود
 و رسول اکرم با داغی مخصوص آنها را نشان و داغ
 میکرد مگر از سایر شتران ، گوسفندان ممتاز باشند
 پس ثروت و دولت در عهد حضرت رسول
 عبارت بود از تقاضای زکوة از شتر و اسب و گوسفند
 و از اموال سایر مردم ممتاز و این مواهبی در مرتبه های
 مخصوص بشیخ نزدیک ، آریه ، نوره ، بجزایند و آن
 مراتب را همی و آنجا که ذکر شد مواهبی
 مذکور در داغ شد ، پس حضرت رسول را داشتند و
 مجموع این اموال یعنی شتر و اسب و غیره در عهد
 حضرت رسالت بمجمول هزار راس رسد - و این اموال
 زکوة و سایر مالی صدقه را که بعضی اوقات هم نقد
 بود در مسکن خاندان و اشکر کشی ، تحصیل زکوة
 و نگاهداری فرا صرف و خرج میکردند
 (عصر دوم - عصر حیدای راشدین از سال
 یازده تا سنه چهل و يك هجری)

این عصر بعد از عصر حضرت رسول بهترین دوره
 اسلام و عصر عدل و تقوی میباشد - در این دوره
 حکومت بسنت عدل و طریقه استقامت بود و ذرنگار

دین غیرت حقیقی داشتند و واقعی از دنیا امراض
 نمودند و این عصر را ساجین برای حکومتها و
 دولتهای خود سر شق قرار دادند و هر وقت یکی از
 دول اسلامی بخواست از مجادله حق منحرف گردد
 او را دعوت نمودند که بر راه راست بازگشت کند
 و همان راهی را که حیدای راشدین رفتند پیروی نماید
 و باید محاسن داشت که حکومت بعد از این عصر و
 دوره اعلی در دوره ناره دیگر داخل شد و خلافت
 دینی بدل بسادنت سیاسی گردید و هوی و طمع در
 دل و سر خلفا و حکام جا گرفت و بر آن شدند که
 در هر راه باشد مالی بدست آرند و متمول باشند

تتمه طرح عریضه ایست
 (که بخاکبای مبارک شاهنشاه شهید)
 (سی سال قبل عرض شده بود)
 (از شماره ۲۹)

با این اوضاعی که در ایران نداول است هرگز
 ممکن نیست يك ملت و قوم ضعیفی را در اروپا مطلع
 و متباد و ساکت ساخت - البته در هر مسئله باید
 انگشت قبول بدیده گذارد
 ایامی که خلق ایران در هر مقام متحمل اند -
 بسبب ناموس پرستی ایشان است که دولت را ولو
 دارای همه گونه نقائص باشد حامی و حافظ ناموس
 خود و شریعت مقدسه اسلام میدانند

از آنجاییکه خلق فرنگستان از غم ناموس بتدریج
 بواسطه احتلال مذهبی فارغ و آسوده شده اند و
 بی حجابی زنها و آزادی ناموس عموماً اختیار نموده
 و در پریشانی همه يك رنگ گردیده اند - این است که قدر
 حامی و حامی ناموس عالم از زبان رفته - از بابت حفظ
 ناموس نه منون کمی هستند و نه خود را محتاج میدانند
 شوهران با کمال افتخار زنها خود را آرایش کرده -
 به لباس رقص می آورند عشوه و غمزه دلربایی آنها
 را با بیگانگان همین ناموس پرستی میدانند - تربیت یافتگان
 فرنگستان همه بمقول ولی بی غیرتی شوهران پیش این

بی ناموسی زنه‌ای ایشان است

البته وطنرا مقدس و اهالی بنده شخص دولت اند که حافظ و حامی جمیع حقوق مشروعه آنها در داخل و خارج مملکت میباشد. بدون دولت چه مکتفی چه راحتی چه عیالی چه آبرویی چه اطمینان و طمی - چون دولت داری هم چیز داری - و میتوانی داشته باشی - هرگاه دولت نداری هیچ نداری و نخواهی داشت

هرکه قدر دولت جامع التشرایط را نداند و هر نوع بذل جان و مال و هنر در راه او نماید بی حرف خویش حلال و زندگیش حرام خواهد بود - دولت هم که در حفظ حقوق شرعیه رعیت غفلت روا دارد و لازمه دلسوزی را در حق او واجب نداند از مات توقع اطاعت و فدویت نباید داشته باشد

خواجه آست که باشد عم خدمتکارش

اگر احراراً از دولت عجزی در حفظ حقوق رعیتش از شر و ظلم دشمن مقتدر ظاهر شود - نباید سبب یأس رعیت مظلوم شود - و رعیت خود را از تکلیف متمدنه دولت خواهی ساقط سازد - بی جای یأس و تقی خواهد بود که خدای نخواسته دولت اصلاً بقدر امکان در فکر چاره عجز خویش نیاند - و چادر بی غیرتی را بر سر کشیده دانت عجز را جاودان بر خود هموار نماید در استقرار و آمین هر قانون متداول این است که برونق صلاح و اتفاق رأی هر فردی از افراد مات باشد -

معلوم است فرداً فرد تحصیل رأی هر کس را حاصل نمودن محال است - لاجرم باندازه جمعیت برضای خاق هر شهر و بلوک معدودی از میان معتبرین و متمدین بوکالت عامه منتخب و بتوسط وکلای مزبور حق هر کس و شراکت و رضای هر موکل در اجرای هر قانون منظور شده است آ بوقت قانون که حکم عمومی پادشاه است مطابق شرع و صرف در جمیع مات بدون هیچ صدا در ملک جاری میگردد

تعمین و انتخاب چنین وکلای در فرنگستان با آنها نه ندایب تسبیحی خالی از زحمات و صرف اوقات نیست -

ولی در مملکت ایران انجام این امر با کمال سهولت میسر است باین معنی که از حسن اتفاق بحکم شرع انور هر کس مقلد یک مجتهد جامع التشرایط است جمیع خیالات افراد برضا و تصدیق و رأی آنها - معظم‌الیهم است - بخوبی که برای دولت ایران و کلاه رعیت بدون اشکال و مشقت حاضر و آماده میباشد برای هیچ دولت میسر نیست - دولت عامه تا حال باین خیال نینداده که از وجود مسعود فرقا مجتهدین با دانات اسلام خواهد بی غرض فواید عظیمه برآورد - غفلت از ایشان بحدی است که در داخل و خارج وجود ایشان مخالف دستگاه دولت قلمداد میشود - و این امر سبب جسارت جهال خانه کی و دشمنان خارجی شده همیشه هر نوع خیال بر اعتبار قدرت و قوت دولت میرسد - و حال آنکه چه برای رفاه دولت و چه بجهت سعادت حال رعیت وجود مجتهدین ~~ع~~ کثر الله امثالهم بی اندازه مفید است که سایر دول و ملل از چنان نعمت محروم هستند - ولی از بیاعتنائی دولت برخی از دنیا طلبان که در لباس این فرقه بیرهن آمده از حدود مقدسه خویش تجاوز کرده - تصرف در اموری مینمایند که کلیه از وطنه آنها بیرون است - چون دولت بزرگان این طایفه را طرف شود و آنان را از جانب مات قرار دهد حدی برای سائین نیز معین شده دولت از ضرور بعضی دین فروشان عالم نما آسوده مینماید - و فلان آخوند نکره ارروی هوا جس نفعی یا خشکی دماغ هر روز وی غیر ما انزل الله نمیدهد و حیات و حرمت را در شرع مطابق میل و رغبت خویش مقرر نمیدارد و بجهت زمام برای نام آوی خود نمیشناسد باندک مراقبت و مواظبت دولت اختلاف دستگاه شرع و صرف مبدل بوقاق و یکجبهتی شود ندایب سهل و آسان غفران پناه امیر نظام مرحوم بزرگ خاک رفت - اینهم يك بدبختی اهالی ایران بود - اگر چه صاحب سخن مرد ولی سخن زنده است جای تأسف اینست تا حال هیچ واسطه در میان نیوفتاده است که درد دولت را به مجتهدین بزرگ بادینت بفهماند و از ایشان جواب بگیرد -

(خدا آسان کند دشوار ما را)

هنوز - که بیکار نیستیم مشغول خواندن روزنامه جنگ ژاپن و روس هستیم ندانم این کرامت از بت ایشان است و یا نتیجه قانون و کاردانی علما و امراء شان
مخلص شما (ع - م)

اخبارات خارجه

§ در (کرشنا) بین اشرار بلفار و قشون عثمانی جنگ واقع شده از طرفین - ملی بقتل رسیده جماعت زیادی از باغاریان قرب راه آهن (مناسرت) دیده میشوند
جی از دمقانان نیز شریک باوایشان شده اند

§ اهالی بلفار من باب بر طرفی دولت روس از خیالات مویانه اشرار و در این که پنج دسته قشون برای امداد جنگ در سرویا آماده شود اظهار رنجش می نمایند
§ امروز (۲۰) ژوئن این هفتی - و جنرل نکلسن - با جنرل ولزلی (لد) بحضور امپراطور (ویکا) امپراطور ژاپن نائل آمدند

§ مخبر (روتر) من باب تصفیة مسائل ما به النزاع فرانس و انگلیس چنین می نویسد - که (لارد لندون) وزیر خارجه انگلیس با (مسیو کبان) سفیر فرانسه امروز آخرین تصفیة را نموده صحه نهادند - و بعضی از مراتب یاتیکی را فردا با رضا خواهند رسانید - و پس از تصفیة امور در لندن به پاریس نیز برای ملاحظه اعضای شوری فرستاده خواهد شد

§ تصفیة که (۲۴) شهر ماضی ذکر شد دولت فرانسه قبول نموده و حقوق تجارتن دولت انگلیس را در مراکو تا سی سال تسلیم کرده و فرانسه را در حرائر (لاس) که حصه شاهی (کبان) است حقوق تسلیم شده - مسائل متنازعه مصر و مراکش و در ورقه مخصوص نگاشته آمد و سائر مسائل را در ورقه جداگانه نوشته اند

§ این ایام . و عهد انتخاب رئیس جمهوری امریکا است عتیقه جی بر این است که مجددا (ستر روزبولت) انتخاب خواهد شد - ولی دو نفر برای ارتفاع نام خود

شایسته علم و فضل مجتهدین عظام این زمان این خواهد بود که رفتار و شمار خود را موافق وقت قرار داده در هر باب مقوی و معین دولت و پادشاه عصر شده اقتدار دولت و اعتبار سلطنت را پایه افتخار خود دانند - و دولت حاصر و سلطان عصر را حافظ ملك و مات اسلام دانسته ادعای بی وقوع را کنار گذارده همت تمام و بسوق مالا کلام علم و فضل خود را در راه ترقی دوات وقف نمایند و محض پیشرفت صلاح دوات و مات و شریعت مطهره اسلام بخلاف سابق چنانکه رضای خدا و رسول حداست واسطه موافقت و یکرنگی و یکجبهی میان هر رنگ از جنس انسانی قرار داده تصورات ماضی را بحال خود گذارند - و ملاحظه حال حاضر فرمایند - هر نحو که باشد در تدارك حفظ حقوق شرع شریف باشند اسباب ناگزیر مملکتداری و رعیت پروری را برای پادشاه فراهم آرند - و نام نیک دوات را در استقرار مجلس شوری و مورث حیات ابدی ملت و دولت قرار دهند شایسته علمای اعلام است که اهتمام و وساعی جلیله بکار برده نگذارند - زحمات دوات و مات هدر رود - چنانکه حالت ایران و آثار سلاطین ایران شاهد و مصدق معانی مزبوره است - امر و نهی - صرت رسول صلوات الله علیه تا قیامت تغییر پذیر نیست

آنچه بر آن امر و نهی تعلق نیافته بمقتضای وقت رد و قبول آن . و وقوف برای سواب های دولت اسلام و جماعت با دانش مؤمنین است - ایک هزار - مثله زمان و وقت بشمارد اما میناید که اسلام را از آن نه امر و نهی فرموده اند - پس لازم آید . ملاحظه حیطه امور ملت اسلام را در هر مسئله نموده عمل نمائیم - این مسئله حل می شود مگر در مجلس شوراییکه جی از علمای متدین شریک باشند غرض تکرار نکته عرضیه فاضل است که همانا و سواب قانون و اتحاد مات و دولت میناید هزارن نفوس سخن چهل سال پیش را حال باید تکرار نمائیم - چنان قطع امید رونی داده است که خدای ناخواسته شید بد از چهل سال دیگر همان مطالب را تکرار کنیم

خواستگار این عهده شده در طلب این مقام منبع برآمده اند اول (یارسكر) قاضی القضاة و دیگر یکی از مدیران جراند امریکا (مستر هرست) که از متمولین مشهور آنجاست

§ وزیر خارجه ایتالی فردا برای ملاقات (سکونت کولو جواسکی) خواهد رفت و این تلافی محض دفع تقاریست که بتازگی در میان ایتالیا و استرلیا در حاده البانیا رخ نموده است

§ بموجب خبریکه به (بترسبرگ) رسیده کشتی جنکی (پیروباؤلوسکی) غرق شده - در آن خبر حالات منصل بیان شده که امیرالبحر (مگروف) با تمام لشکریان چه گونه غرق شدند فقط بیست نفر از هفتصد و پنجاه سپاهیان کشتی نجات یافتند و (گروید دیوک سیرل) نیز سخت مجروح گردیده است

§ دسته ار قشون آلمان که چهار صد نفر است از همبرک بجانب افریقای مغربی حرکت نمودند

§ آنچه نفوس اهالی امریکا در سال (۱۹۰۳) بقم آمده (۷۹۹۰۰۰۰۰) بود. ازین حساب معلوم میشود که در هرصه سه سال یعنی از سال (۱۹۰۰) الی سال (۱۹۰۳) چهار میلیون نفوس برآبادی امریکا افزوده

§ افواه است که در (سلونیکا) هشت فوج ردیف برای تأدیب ارمانه باغی جمع شده اند - ولی این خبر باید اصلیت داشته باشد این افواج جمع شده اند برای اجرای اصلاحات و امنیت مقدونیا - میگویند که فوج جدید نیز بآنها ملحق خواهند گردید

✽ سرمایه سعادت هیئت اجتماعی ✽

و حصول اتحاد و اتفاق

(از شماره ۲۹)

جای تأسف و تحسر آنجاست که لاقیدی وکلای دربار و بیداشی و بیخبری ملت کار را بجائی ابلاغ نموده که دشم تو سن سهام بیگانگان را رام و کارها بکام آنان میگردد و آنچه آرزوی دلشان و خیر دولشان میباشد بدون هیچ اشکال یا اجرای آن موفق

میکردند - چون چشم و گوشها را هوی و هوس و بخل و غرض و خود بینی بسته و ابداً جز اجرای مقاصد شخصی اندیشه و پیشه نداریم و با آنکه از علم اداره بیخبر و از فن پولاتیک دول یک باره مهجور و محرومیم حتی بر حدود خانه خود بخوبی آگاه نیستیم - در مسائل تو در توی دولتی و ماتی با مدعیان دی قنون بدون تأمل و استشاره بگفتگو پرداخته هوش و حواسمان متوجه دست مدعی است به حقوق دولت و ملک و ملت

اینها که مینویسیم حکایت (ده ده بزم آرا) نیست از بیست و پنج سال قبل حقوق و ملک فروشی وکلای امور مانند آفتاب روشن و هویدا بود که مات و دولت را محو و تمام نمود - معذالك ابداً در رفع این غوائل خانه سوز نبودیم اینک روی سخن ما بسوی رؤسای دولت و بزرگان دین و حردمندان غیور ملت است

ای رجال با دانش غیور و ای اساطین دین وای برادران وطن گوش به سخنانم فرا دارید هر چند این سخنان بی ربط و از زیور فصاحت و بلاغت عاری باشد - ولی سخنان پیهود و مطالب بی پایه نیست بی هوده سخن باین درازی نمیشود - بلکه صحت این سخنان با تجربه های گوناگون و وقوعات بسیار ثابت و مبرهن است - باید همگی اینخطاب را پیوسته در مد نظر داشته باشیم (اروپائیان) بویژه همسایگان ما را شیوه دیرینه برین است که حجه استیلای بر ممالک از درجهان جونی بر میآیند - مانند منافع تجار تیه و حایه تبعه و هم مذهب و حقوقهای اختتامی دیگر - و دائم حجه بدست آوردن وسیله سیاحتان و دعوات مسیحی با طرف فرستاده با رشوه و تطمیع از دول و مال امتیاز راه و نانک و معدن وغیره حاصل و دعوات آنان در هر گوشه و کنار مکتب گشاده و کایسا بنیاد و با حرکات وحشیانه که نامش را مدنیت نهاده اند مردم را بستوه می آورند - تا آنکه منجر بشورش میشوند و چند کس از آنان مقتول و بجهان بدست حامیانیشان

اقتاده بهمانه اطفاء بسوق عسکر پرداخته داخل ممالک دیگران شده رحل اقامت می اندازند - تجارچه در همه جای عالم این بازی را در آورده همه دیده و شنیده ایم خاصه در چند سال قبل دولت چین را بهمین درد مبتلا نمودند و برخی از ممالک اورا متصرف شدند که امروز محاربه ژاپون و روس نتیجه همان گره بازیهاست و هم چنین باز نمودن تجارتخانه و گرفتن امتیازات راه و معادن و استقراض و غیره - ولی هیچ يك از اروپائیان در هیچ کشور حق افتراقا تا حال نتوانسته اند يك دفعه بجمع این و سایل دست رس شوند مگر همسایه های ما که در سایه همراهی برخی پیدایشان با که همه چیز که ترك غیرت و دولخواهی و مال اندیشی و حیث ملی گفته بودند بامتیاز راه و استقراض و بانک با شرایط میشود و دسترس گردیده و آذون شده اند - در هر شهر که شعبه بانک در آنجا بار مکتب و غیره بزآماده خواهند نمود - و امتیازات را حاصل کرده که بکلی مانع از ترقیات دولت و ملت است و از هر حقه راه ترقیات ما را مسدود داشته رفع جمیع این مراتب را قانون اساسی دولت و مجلس شورای وزرای با دانش و اصول مسئولیت تواند کرد

بلی اگر قانون مسئولیت جاری شود نخست مأمورین دولت و مقربان حضرت نمیتوانند خود سرانه بدینگونه چیزهاییکه مایه عجز و اضمحلال هیئت اجتماعیه است اقدام نمایند - و از خوف مسئولیت و سیاست بی ملاحظهگی در امور دولت و ملک بطهور نه پوسته از کارهای خود سرانه که از خیانتهای بسیار بزرگ و ناپسند بدولت است تاجار باید تقاعد جویند - درین صورت بیگانگان نیز حد خود را شناخته و جلوریز بر ما نخواهند تاخت - تاریخ با اینهاست اگر اصول مسئولیت در میان می بود در حرب روس فریب دشمن خانگی را نخورده و خاقان مغفور را وادار بر آن نمی نمودند که از اقتدار مرحوم نایب السلطنه بکاهد و در رساندن لوازم حرب از خزانه و ذخیره خود داری فرطاید و آن تنگ

بر دوش ملت بار نمیگردیدند - و اگر فلان سردار از مسئولیت هراس میداشتت فریب دشمن را نخورده و اعتماد بفرمایش ولینعمت خود مرحوم نایب السلطنه نموده در ایروان مانند صاحب منصبان سایر ممال آزاد و آگاه پای مردانگی استوار میداشت - خصم را نیروی آنکه در ترکان جای آن بیان ناموس بر باد دهنده را با ما بمیان آورد نبود - اگر صدر را طمع غالب نیامده بود و در او اندک غیرت ملی و آگاهی از موضع عالم می بود طالش و قرانغ را برایگان از دست نمیداد - و اگر فلان الدوله در محاصره هرات قریفته لیره های انگلیس نشده محمد شاه مرحوم آن قدر زحمتش صدر نمیرفت - بلی فلان الدوله بشناسد حاجی میرزا آقایی و بطمع آتی ایران را ویران نمود - و اگر پس از استیلا و فتح هرات بدست مرحوم حسام السلطنه فلان وزیر فرض شخصی خود را کنار گذارده و فرض نوعی را بمیان می آورد چنان تنگی بار نمی آمد - اگر پس از آنکه نواب فریدون میرزای فرمانفرما سرو را استیلائی و در آنجا عشق و توب گذارده سارق و سالور و بیوت و کولان را مطیع و منقاد و مراجعت بمشهد نمود دیده بصیرت درباریان نابینا و کبر و فرور طامع در حفظ همه چیز دولت و ملت نمی آمد و قدر رسانیدن کمک و مهیات و ذخیره و زاد ککوتاهی نمیکردند امروز ایران دچار مهلکه نبود - اگر در تانی که مرحوم حسام السلطنه - و مرحوم شجاع الدوله جبهه فتح سرو سفر اختیار فرمودند فلان صاحب نفوذ از زسنایدن ذخیره و قورخانه و کمک خود داری نمیکرد - آن سردار والا مقام که روانش شاد باد بنیل مقصد مراجعت نمیرمود - اگر انا و وکلا و وزرای آن دور در خصوص سفر تانوی برو که قوام الدوله دو طلب شد کار را بشورا حواله نموده بودند و میرزانی که روری دوساعت خود را بشانه کردن ریش صرف مینمود وزیر جنگ نمیکردند چنان لشکر مستعد از میدان يك مشت فرومایه التزام نمی یافتند هر يك از این فترات

را که با شرح و بسط خواسته باشیم بشکایم باید کتابی نگاشت تا همه کس واقف شود - که سبب هر يك از این فلاکتها چه و سکه بود - اگر درباریان آرزمان از زیور غیرت پاری نه میبودند بعد از وقوع شکست جمیع سرکردگان و صاحب منصبان را درخور شئونات دولت و حقوقی ملت استعطاق و تقصیر يك يك را نابت و بکفر خود رسانیده پس از آن در صدد تلافی و تدارك بر می آمدند نصف خاک خراسان که مایه بقای ایران بود از دست میرفت - اگر کار بشور میشد و کلای دولت و امانی حضرت ترکستان را برایگان در مقابل دراهم نجیب قلیل همسایه واگذار نمیکردند - و از حشمتی رانی در بحر مازندران محروم نمی ماندیم و فلان و فلان مقام از دست میرفت و جزایر دریای فارس خود سر نمی شد - اگر آزادی افکار در ایران بود چند نفر از خدایا بجزر حدود خراسان را تا پشت دیوار میبرد نمی آوردند - اگر در دستگاه دیوان اصول ملك داری و قانون مسؤلیت بود تا این درجه دستخوش تعدیات اجانب نمی شدیم

امروز چیزی را که وسیله ترقی توایم فرض نمود اقدامات شخص مقدس پادشاه ترقی خواه و تدابیر وزارت عظمی و همراهی اساطین دین مبین و توسط و بیداری نامه مقدسه است و بس - که پادشاه رؤف ما را یاد آوری و در اجرای قانون عدل یاری نمایند اساس لهو و لعب و عیش و طرب سابق را بر کنار و بساط ضرب و حرب و جهد و مجاهدت را استوار نمایند - شاهنشاه ستوده افکار (میکادو) يك نفر پیش نبود که جمیع اسباب سعادت و ثروت و ترقی دولت و ملك و ملت را در يك ملت وحشی فراهم نمود بدوا قانون آزادی مشروع و مساوات مشروع را جاری و ملت را آگاه ساخت که حقوق دولت و ملك حقوق مشترک است و هجوم افراد شريك میباشند ضرر فردی از افراد ضرر عموم است تا هم درد نشوند هم دست نخواهند شد و تا عهدیت وفاق و اتفاق نگردند هیچ

کاری از پیش نتوانند برد - نخست قانون که حکم عمومی پادشاه است نهاد و ملت را آزادی داد اساس عدل را آماده نمود بساط ظلم را فرو چید طومار جهل را درهم پیچید و به تعمیم دستگاه علم صرف مقدرت نمود ای اهل ایران ای برادران وطن همه بدانید که تاکنون تمایق را شعار نداشته و بکذب سخن نرانده خیالات یگانه مطلق دانست ترقیخواهانه شاهنشاه عصر حاضر شاهها از اعلیحضرت (میکادو) پادشاه ژاپون بدرجات شقی بالاتر و جمعیت اسباب ترقی هم برای شما بیشتر است - تا امروز که کارها پشیمت نکرده موانع خودی در کار بود اینک که بخواست خدا هیچ گونه مانعی در پیش نیست یاری کنید پادشاه خود را در ترقیات ملك و ملت و باوری نمایند وزرای حیرخواه دولت متبوعه خود را - تا دوات و مات متحد بشوند هیچ درجه را ترقی نائل نگردند - اگر درین عصر فرخنده ترقی نکنیم باید بر احلاف خود ندهیم که مانند عیب در دست اجانب گرفتار خواهند گردید حال جان عرض ناموس دین و مذهبشان بقضه اختیار دیگران خواهد بود

لی اصول و مقدمه مسؤلیت برای اقداماتیکه فرض شده يك والده مشفق مهربان است سکه جمله نواقص را با کمال مهر و محبت تحصیل نموده و بصورت تمامیت میرساند و دولتی که در حکم بازبچه اجانب در آمده و بسوء ظن افکار عمومی دچار و باضمحلال گرفتار و به جهت تقسیم آماده شده باشد تبدیل بيك دولت قوی آزاد مستقلى مینماید که بعون و یاری خدا تا بوم قیام بایدار ماند -

آری نخستین نمره که در اتحاد و اتفاقیکه نتیجه مسؤلیت است حاصل میشود دفع هرگونه تعرض اجانب است - شرف و شائیکه از برای دولت و حثیت و سعادت و رفاه حالی که از برای ملك و هیئت در اجتماع مجلس مبعوثان حاصل میگردد خارج از حدود بیانست - زیرا دست غیب با جماعت است - امیدواریم

زمان اجرای قانون عدل و اصول مساوات را در قانون مسئولیت و حصول انفساق حدی و طبیبی قرار داده است

پس از آنکه بیست میلیون نفوس شجاع ایران از حقوق خود آگاه و بر ضرر خویش واقف گردند - برای احقاق حقوق خود سینه سپر نموده و در راه منافع مشترکه جان و سر فدا کرده - نمیگذارند دشمن بیک بارچه سنگ و یا یک کف خاک، طن دست قلاب دراز نماید - همینکه این فکر در مغز بیست میلیون اهالی جای کرد - دشمن از هر طرف که رو بوطن مقدس آرد قلعه آهنین از اتفاق صمیمی بیست میلیون نفوس جنگ آور پر دل تکمیل خواهد یافت راست خواهد آمد

نباید از یاد برد که تا حال هرگر دشمنان خارجی نتوانسته اند بر ما ضرری وارد آرند هر خسارتیکه بر ما وارد آمده از دشمنان داخلی بوده که شریک دزد و رفیق قافله و متمم نعمت دولت و مات و مروج منافع دشمنان بوده اند (بقی دارد)

مکتوب بوشهر

جناب مؤیدالاسلام - آخر خدایت تأیید آرد زیرا که همیشه بتت خالصاً مخصوصاً لوجه الله بوده و هست

پس از آنکه خود را در جنجالی و تشییع جنازه مرحوم آقا سید ابوالقاسم انداختم و دوش خود را از حمل جنازه آن مرحوم سنگین بار نمودم - و به محل تفسیل و تکفین رسانیده دیدم عجب هنگامه و وضع غیر مرغوبی در حضور جمعیت از ارباب عزا بروز کرده - پدر سید مرحوم به آواز بلند گریان گریان میگوید - بابا آخر دشمن ها تو را از بوشهر بیرون کردند - و فلان ظاهراً به تشییع جنازه آمده ولی مثل بیگانگان بیرون مسجد نشسته - و آقا سید فلان به حالی نشسته که هیچ آثار حزن و اندوه از او مشاهده نمی شود ملاحظه کرده کار خبیله دگرگولت یعنی بعد از فوت آقا سید

مهدی علم الهدی بر سر ریاست حضرات با هم مثل کارد و خون شده با که خبر از ناخوشی این بیچاره هم نداشته اند - گفتم صدق رسول الله اذا فسد العالم فسد العالم - نمودن باقه جائیکه عم و پسر و عمو زاده که همه از نژاد علما و مجتهد و مجتهد زاده هستند با یکدیگر چنین سلوک میکنند و ای بر سایر خاق - بیشتر رفته بعضی از آقا زاده ها را نصیحت کرده و علی الظاهر میانه را آشتی داده مشغول پذیرائی مردم شدند

باز در مدد بودم که ارچه را گذر خبر صدق و کذب آزادی روزنامه جلال المتین و حکومت جناب دریابگی را حاصل نمایم ناگاه فلان که مردم میگویند اول فضول این شهر - و هر جا که هروس و عزا باشد حاضر است - پهلوی دست من نشسته خود بخود بنای صحبت را گذاشت که بمحافظه حکومت دریابگی همین و همین اوقات وارد میشوند - و شرحی مدح از دریابگی کرد با وجودیکه وقتی جناب سالار معظم نقل مکان کرد به (بهمی) خود حاضر بودم که محض خوش آمد نیم ساعت مذمت از دریابگی میکرد - و میگفت خوب شد می آید زیرا من کلی از او طلب دارم - با اینکه وقتی دریابگی خواست از بوشهر برود اثاث الیهت مفده ساله خود را باو واگذار کرد بفروشد و قریب بیست هزار تومان تخواه بود که همه را به نصف قیمت هراج و اسباب نفیسه را خانه خود برد

برسیدم چون شما از همه جا خبر دارید آیا روزنامه جلال المتین هم همراه دریابگی می آید چون همراه او رفته است یا نه؟ گفت تاگرافچی محرمانه بکسی میگفت که تاگراف آمده جلال المتین بیاید - با خود گفتم ای وای حرف آن شخص که بمن گفت گوش به ستون سیم تاگراف گذاشته دیدم حرف میزند و من او را تمسخر کردم نزدیکت راست شود - در این بین قاری آیه را غلط خوانده مردم متوجه او شدند - اگر باز هم چیزی فهمیدم شما را اطلاع میدهم

حرکت فرمانفرمای هند

بجانب لندن

سابق نوشته ایم که میعاد فرمانفرمای هندوستان سه سال جبری و دو سال اختیاری است (لارڈ کرزن) هر دو مدت که بجمال است ختم نمود - چون بعضی مقاصد عمده را دست زده ناتمام است و حکومت ایشان خیلی مدبرانه و مبنی بر فولد عمده انگلستان است - لذا قرار شد که برای چند ماه باندن رفته باز معاودت نمایند - پس از معاودت معین خواهد شد بجمال یا سه سال و یا کمتر در هندوستان فرمانفرمای خواهند نمود

برخی را عقیده بر این است که چون امروز در دربار انگلستان وجود شخص مدبر با دانش ایشان در کار است عهده جابلی یافته عودت بپند نخواهد کرد - ولی این عقیده درست نباشد - چه روح دولت انگلیس هند است چون امروزه وجود ایشان برای تکمیل بعضی نواقص در هندوستان لازم اقتضای یقیناً ایشان معاودت بپند خواهند نمود - خدمت که (لارڈ کرزن) بدولت و مات خود در حکومت هند نمود تاکنون احدی از فرمانفرمایان هندوستان ننموده و چون شرح هر یک از خدمات ایشان بموقع خود ذکر شده درین مقام از تکرارش صرف نظر نمودیم

(لارڈ امپل) حکمران صوبه مدراس در غیاب (لارڈ کرزن) به قائم مقامی حکومت هند منتخب شده کار ایشان فقط نگرانی در معاملات است که (لارڈ کرزن) دستور العمل داده نه دخل و تصرف در کارهای راجه بدیشان ادوائکی لارڈ کرزن از شمله خیلی با شوکت و جلال و بوم هوشیه (لارڈ امپل) قائم مقام خود را مہانی پر شکوهی نموده اخیر مقدم گفتند بوم بھنبه (لارڈ کرزن) از شمله روانه و بساعت نه صبح وارد بمبئی خواهند شد - و در اداره خارجه بمبئی رسماً و موقتاً از عهده ریویش سبک خویش برنده بهمان آن تلگرافاً (لارڈ امپل) قائم مقامی

حکومت هند را قبول نموده دوش خود را از این بار سنگینی خواهد داد (لارڈ امپل) یکی از مدبرین رجال انگلستان است و بعضی عقیده دارند که هرگاه (لارڈ کرزن) بحکومت هند معاودت نماید (لارڈ امپل) بالاستقلال فرمانفرمای هند خواهد شد

از جانب اهالی اراده آن بود که در چین حرکت ایشان خطابه و داعیه تقدیم نمایند - بواسطه عدم فرصت ترک شد - بوم شنبه بساعت دو در جهاز (عربیا) که حامل پست انگلستان است لارڈ کرزن سوار شده بجانب لندن رهسپار گردید - کرنل ای بیرنگ و میجر بیکار و میجرام - در رکاب ایشانند میعاد رخصت فرمانفرمای هند از می الی ستمبر است

اعلان از جانب حکومت بنگال

قابل توجه حجاج مہتمم

جنرل قونسل دولت انگلیس مہتمم بغداد دوم مارچ تلگراف ذیل را بحکومت بنگال نموده است

لطف فرموده حاجیکه از مکه معاودت رده ممانعت نماید که بدین صوب نیایند - چه وضع قرنطینه اسباب اذیت و میعاد آن نیز طویل و هیچگونه انتظامی برای ماکول و مشروب نیز دیده نمی شود

تلگرافات

(۵ صفر ۱۳۲۲ - ۲۲ اپریل ۱۹۰۴)

§ مخبر (روتر) از (توکیو) خبر میدهد که ترقی جوان ژاپون مجلسی بسیار بر شکوه منعم و تقریرهای شور انگیز بر جوش نموده اند (کونت اوکاما) در آن صحنه اظهار داشت که نه فقط ما باید مستعد جنگ دشمن باشیم بلکه لازم است مستعد جواب تصرفات غیر مشروعاً جیم دول اروپا نیز گردیم -

§ مخبر (روتر) از (سیول) خبر میدهد که دولت ژاپون در رودخانه (یلو) قوت خود را زیاد نمود تدارک حله از نه نقطه دیده - شانزده هزار لشکر متحد حکم (جنرل ایتنوی) از رودخانه (یلو) عبور نمود

درب (چین لیکوچنگ) حمله بر دشمن خواهد شد -
 و یک حصه نیز بجانب (کوشان) و سایر مقاطعات منچوریا
 حرکت خواهد نمود و از آنجا متفقاً بطرف (سیانگ)
 روی خواهند آورد

(۶ صفر - ۲۳ اپریل)

§ امیرالبحر (الکس اف) خبر میدهد که وقتی
 کشتی (لایج) به نوبس سرنگسای دریائی مشغول بود
 بقتل مصادم سربك شده پاش پاش گردید يك سردار
 و بیست سپاه از ماتیاه گردید

§ امیرالبحر (الکس اف) را گمان این است که ژاپونیا
 تمام جهازات جنگی خود را بجانب (ویکو) حرکت
 داده و در تیه و ندارك جنگ در آن نواحی میباشد -
 جاسوسان روس دچار جاسوسان ژاپونی شده ده نفر
 آنان را بقتل رسانیده اند

§ سی و سه نفر روسیان در سه کشتی از (یلو) عبور
 نموده ژاپونیا سه افسر را قتل و هیجده سپاهرا هلاک
 و مجروح کرده اند

§ لشکریان روس که در شمالی و مشرقی کوریا بودند
 در تخلیه آن نواح سرعت مینمایند

§ بلوآنیان (هنگری) که عمدهات راه آهن اند
 به سی هزار رسیده بخابره رئیس راه آهن با بلوآنیان
 نتیجه برعکس بخشید - قیمت ارزاق در (بودا پست)
 روز افزون ریاضی شود - دولت قشون محافظ راه
 آهن را طاب نموده است

(۷ صفر - ۲۴ اپریل)

§ محبر (روتر) از (سیول) پای نمب کوریا خبر
 میدهد که لشکریان ژاپونی سی میل اطراف (یلو) را
 بجانب (بانکوهو) و ده میل بالای (ویکو) قبضه
 تصرف خود آورده - روسها در (آتنگ) خیلی
 قوت حاصل کرده اند

§ چند افسران (کوریا) بشبه مخبری روس گرفتار شده اند
 § رئیس جمهوری فرانسه (مسیولوه) در (روم)
 پای تخت ایتالی وارد گردید - تا ایستگاه راه آهن

اعلیحضرت (لمتیول) پادشاه ایتالیا ایشان را استقبال
 کرده و تا عمارت دولتی که قیامگاه ایشان مقرر شده بود
 رفتند - اهالی از هر طرف آوازهها را بخیر متمدن بلند
 نموده و در راهها جمعیت تماشاچی زیاد بود - شهر را
 بقسی آذین بسته چراغان نموده بودند که از دور مانند
 لعل بود عودار بود - جراند فرانسه و ایتالی این
 ملاقات دوستانه را موضوع بحث قرار داده اظهار
 میدارند که این اتحاد صمیمی مورث خوش بختی اهالی
 فرانسه و ایتالیا خواهد گردید

§ عملیات راه آهن (هنگری) شرایط حکومت را
 منظور نموده اراده بازگشت بکار داشتند - که يك مرتبه
 ورق برگشته کارها واژگون گردید - در حین مخابره در
 (الیسه) یکی از (انارکست) فرقه رئیس پلیس مسلح را هدف
 کلوله ساخت - پلیس چون این حال را ملاحظه کرد -
 ارجاع خود داری بیرون رفته بر بلوآنیان شلیک نمود -
 سی و سه مقتول و چهل نفر مجروح شدند
 (۸ صفر - ۲۵ اپریل)

§ برادر زاده امپراطور چین (پونس بالون) در
 واشنگتن رسیده با وزیر خارجه امریکا ملاقات نمود
 در میانی که مستر (روزیولت) رئیس جمهوری دولت
 مشارالها نیز موجود بود تناول طعام نمودند - امروز
 رئیس جمهوری پرنس معزیالیه را رسماً میبانی نموده
 § اخبار (دیلی نیوز) لندن تلگرافی از پترسبرگ یافته
 که اعلیحضرت امپراطور روس استغای امیرالبحر
 الکس اف را قبول فرموده و اظهار داشته اند که در
 چنین موقع روسیان را لازم است اغراض شخصی را
 کنار گذارند - لذا امیرالبحر و صوف استغای
 خود را باز گرفتند - اقوام است که امپراطور روس این
 تدبیر را نمودند تا امیرالبحر (اسکریدلوف) رسیده
 اختیارات کل را حاصل نماید

§ دولت روس مخفیانه شش فروند کشتی جنگی از
 فرانسه خریدماست

§ دستبجهازات جنگی روس که در (ولادی وستک)

واقع گردید

§ پادشاه انگلستان با زوجه محترمه شان در آژند رسیده با اینکه ناراضی شدت می بارید کوجه و بازار از حلق بر - و همه آوازه ها را بنحیر مقدم بلند داشتند اعلیحضرت ادورد هفتم فرمودند که من بسیار خوشوقتم که اهالی آژند را زنده دل می بینم از آن بعد در میدان اسب وانی رونق افروز گردیدند

(۱۰ صفر - ۲۷ اپریل)

§ سرداران محری روس را اراده بر این است که دسته کشتیهای جنگی دریای (بالیک) را از راه سویز بمشرق الاقصی آرند و جهازاتی که حمل ذغال دارد از (کیپ) روانه دارند و مرکزی برای خود در بحر هند تعیین نمایند

§ امیرالبحر (اسکریدلوف) در خطایی که به سرداران بحری کرد اظهار داشت که خواهش اعلیحضرت امپراطوری این است که من حکمران بر شما باشم لذا اسک جمیع اختیارات را بقبضه خود گرفته در محبت شما حرکت مینمایم

§ اضافه کمرک جاتی که در بالسان انگلستان پیش بود با کثرت آراء بامضا رسید

§ از اخبارات رسمی درباره حمله بر (الیک) چنان مستفاد میشود که کشتی جنگی ایتالیا با یکصد و بیست و پنج نفر قشون از فوج (میشائر) صبح ۲۱ اپریل در (الیک) وارد شده بحر و بدون تمهید و مقدمه بجان اهالی افتاده قصابان زیادی بآنها زده آن عمارها نیز از جان گذشته مدافع برخاسته چهار نفر آنها را کشته و شش محروح شدند (الیک) ازین و بعد از مستعمرات ایتالی بشمار خواهد رفت

(۱۱ صفر - ۲۸ اپریل)

§ از تکرارهای رسمی (پترسبرگ) ظاهر می شود که قشون ژاپنی از رودخانه (یلو) عبور نمود و توپچیان روس که در شمال (ویجیو) بودند عقب نشست - و یکدسته لشکریان ژاپنی از جنوب عبور به (ویجیو) گزیده

و امروز در نوای (جنسن) نمودار گردیدند دو کشتیهای موشک وارد بندر شده یک کشتی ژاپنی که بزناً ششصد تن بود غرق کردند

§ دو نفر از اهالی ژاپون در صورت فقرای چین خود را بجنول (کرویاتکن) وقتی که در (نیوجوانک) بود رسانیده یک نفر از قزاقان روس که نگهبان سپهسالار بود ملاحظه کرد که یک از آنان دست در حیب خود داخل کرده شمه افتاده - فوراً او را گرفتار و ز زیر لباسش اشیاء قتاله بیرون آوردند

§ اعلیحضرت پادشاه انگلستان با زوجه محترمه شان بجانب (آژند) حرکت نمودند

(۹ صفر - ۲۶ اپریل)

§ روسها قبل از آنکه جهاز ژاپون را در (جنسن) غرق کنند عملیات را حکم شد که بخشکی دو آیند دسته همزات روس از (جنسن) حرکت نمودند

§ از بندر (آرتھر) تلگرافاً خبر رسید که کشتیهای کوچک کارهای نمایان نمودند و این اول ثبوت است که کشتیهای کوچک در این بندر آمده - چندی قبل امیرالبحر (الکساف) اظهار داشت بود که برای بندر (آرتھر) کشتیهای کوچک در کار است ولو از راه آهر باشد باید فرستاده شود

§ (جنزل کرویاتکن) فوجی از قزاق و چند مراده توپ کوهی از رودخانه (یلو) عبور داده که با قزاقان روس که در جنوبی (نومن) هستند ملحق شوند - این قشون که بآنها ملحق گردید دو هزار خواهند شد و برای جلوگیری (جنزل اینائی) ژاپونی کفایت خواهند نمود

§ در حین عودت وزیر آسبایا از (بلارچ) به مادوید قشکی بجانب کاسکا او خالی شد - نشانه خطا کرد و خدمه باو رسید

§ جنبر (روتز) از عمن خبر میدهد که بر شهر (الیک) ایتالی شلیک کرده منهدم و سلطان او را گرفتار کردند - جنگی سخت بین اهالی (الیک) و (میسجرتن)

رسیده دسته دیگر در (تونجین) آمده این دو دسته
 ناب مقابله دشمن را نیاورده باردوی خود بازگشته اند
 § در دارالشورای ملی انگلستان درباره زراعت
 پنبه بحث زیاد شده برخی را رای بر این بود که این
 زراعت در هند زیاد شود - برخی در مصر - غاب را رای
 بر این شد که در جمیع مستملکات دولت انگلیس چه
 مصر چه هند چه رومیشیا و چه در مشرق افریقا
 و غیره مکه حاصل پنبه خوب میشود زراعت پنبه را
 توسعه دهند
 § امپراطور آلمان اعلیحضرت (ویلهلم) رونق افروز
 (ویس) شدند

§ کشتیهای موشک روس (۲۵) اپریل از (جنسن)
 حرکت کرده مقابله با یکی از چهارات ژاپنی که
 چهار هزار تن وزن داشت عمده هتده افسر و بیست
 سپاه و هشتاد و پنج الاح و شصت و پنج عبری
 تسلیم شده در (کروساثر) روس فرستادند دو بیست
 نفر سپاهیان که قبول اطاعت نکرده در طبقه زیرین
 کشتی حبس نمودند

§ مخبر (روتز) از بندر آرتر خبر میدهد که یوم
 گذشته کشتی موشک ژاپون که مملو از رجال جنگجو بود
 وارد شده بعد از زد و خورد زیاد بدون نیل مرام
 بجانب جنوب حرکت نمود و هیچگونه نقصانی بروسیان
 وارد نیامد

§ مخبر (روبر) از (توکیو) خبر میدهد که چهارات
 جنگی و کشتیهای موشک ژاپون در رودخانه (یلو)
 وارد شده نا لشکریان بری روس جنگ شدیدی شده
 عاقبت شایک کشتیهای جنگی ژاپون قشون روس را
 بفرار مجبور ساخت

§ تاریخ ۲۶ یکصد قزاق روس بر دسته از سپاه
 ژاپون حمله نموده شایک تارپیدوهای ژاپونی دشمن را
 بفرار مجبور نمود - در حالیکه بعضی متبوا این خود را نیز
 بجای گذاردند - روسها از (امنستران) آغاز بشایک
 کردند ژاپنیان چون جواب دادند خوااموش گردیدند
 (۱۲ صفر - ۲۹ اپریل)

§ روزنامه دیلی تلگراف از (توکیو) خبر میدهد
 که دسته کشتیهای جنگی روس که در (ولادی ووست)
 بود و دچار غیر دریا شده از آفت جبهات جنگی

ژاپون رسته بدلاقی مقام و مراکز خویش را حاصل
 نمودند

§ تاریخ ۲۶ شهر جاری دسته کشتیهای جنگی
 (ولادی ووست) روس يك كشتی کوچک ژاپون را غرق
 نمودند عملیات آن هم جان سلامت بردند

§ دولت روس بدریه نمیندگان خود جمیع دول را
 رسماً اطلاع داد دولت روس هیچگاه رضا نخواهد
 داد که با حاکمه جنگ احدی مباحثی نماید و در خانه
 جنگ نیز مداخلت و یا در بیانی هیچ يك از دول را
 منظور نخواهد نمود

§ دسته کشتیهای جنگی (ولادی ووست) روس که
 بمقام اوایه خود بازگشت نمودند بواسطه غیر دریا
 بود و از آسیب بزرگ کشتیهای جنگی ژاپون که
 دوازده فروند بودند رسته عملیات چهار بیان مینمایند
 ما يك كشتی ژاپونی را که سابق از خود تصور شده
 بود غرق نمودیم عملیات آن چهار کشتیهای کوچک
 بدریا امداخته که فرار نمایند کشتیهای روس رسیده آنها را
 گرفتار کردند و یکصد و سی نفر از لشکریان چهار
 ژاپونی که ابوا امتناع از قبول اطاعت کردند غرق
 نمودیم -

کلکته

همه روزه از عده تلفات طاعون میگذرد و
 عده اموت روزانه کلکته نیز نسبت به پخسال قبل
 باوجودی که عده نفوس زیاد شده کمتر است - ولی
 بواسطه تبدیل فصل امراض موسمی بسیار است همینکه
 شروع بموسم باران شد همه دفع خواهد گردید
 از یازدهم محرم تا ده شب در حسنیة مرحوم
 نظر عیجان بقرار همه ساله جناب عمدهالتجار والاعیان
 حاجی محمد کاظم صاحب تاجر اصفهانی تفریه دارد
 بسیار بر شکوهی نمودند

از آن بعد در اداره جبلالذین ده شب عزاداری
 کامل گردید

چون از ملاریین انجمن مظفری کلکته دو نفر
 از طاعون نافع شد و خوف آن بود که هوای مکان
 خراب شده باشد لذا حسب الراي اعضای انتظامی انجمن
 از ابتدای (می) ماه کلوب و مدرسه تبدیل بهارت عالی
 نمبر چهار مدیکل کالج استریت گردید

جبل المتین کلکته

(مدیکل کالج استریت ۲)

کلیه امور اداره

مدیر کل مؤید الا است

منتظم اداری

(آقا محمدجواد شیرازی است)

هر دوشنبه طبع

(سه شنبه توزیع میشود)

بتاریخ دوشنبه

(۲۲ صفر ۱۳۲۲ هجری)

مصادف با

(۱۹۰۴ میلادی)

روزنامه مقدس

فیت اشتراک

(سالانه شش ماهه)

هند - و برمه

(۱۲ روپیه ۷ روپیه)

ایران - افغانستان

(۴۰ قران ۱۵ قران)

عثمانی - و مصر

(۵ مجیدی - ۳ مجیدی)

اروپا و چین

(۳۰ فرنک ۱۷ فرنک)

روس - و ترکستان

قبل از دریافت نمودن قبض اداره (۱۰ منات - ۶ منات)

جبل المتین

سنه ۱۳۱۱

در این حریده از هرگوه علوم و وقایع سیاسی و منافع دولتی و فوائد واقوحت میشود

مراسلات عام الممهه مقبول و در انتشارش اداره آرادسب

فهرست مندرجات

- اناقه و انالیه راجعون • تلکرافات • مکتوب از
- شام • نقل اردوزنامه شریفه مظفری • اعلان ارطرف
- اداره کل تذکره دوات علیه • مکتوب از کرمان • قابل
- توجه غیرتمندان وطن • مداحل راههای آهن هند •
- جبل المتین • داستان روسیا • خطابه شاهزاده کمال الدوله
- دهلوی • سرمایه سعادت هیئت اجتماعیه • مکتوب از
- بهداد • مکتوب از بوشهر • هواخواهان معارف را
- بشارت • نقل از روزنامه شریفه چهره نما • شاهپرستان
- وطن خواه را بشارت • خلیفه خلیج فارس •
- جبل المتین • بقیه تلکرافات •

اناقه و انالیه راجعون

اعظیم ضایعات ایرانیان هند در این دوره رحلت سید جلیل مرحوم مقفور آقا اکبر شاه اصغر اولاد ذکور و چراغ خاندان سید بزرگوار مرحوم آقا خان طبافه سراه است

آقا اسکیر شاه امروزه بر جمیع خاندان مرحوم آقا خان سمت بزرگی و برتری داشت - و هم اکرم نواب والا آقای سلطان محمد شاه که بجای پدر است بود - آقای سلطان محمد شاه احتراماتیکه در خورشان و لیاقت و مقام هم بزرگوارش بود عاره مهمی میداشت خندان این مرد بزرگوار به خط خاندان سید مرحوم

آقا خان را بمصیبت مبتلا ساخته که کلیه ایرانیان هندوستان و معقدین بدین خاندان را بمصیبت دچار و ماتم گرفتار ساخت رحمة الله علیه رحمة واسمه مرحوم آقا اکبر شاه علاوه بر عبوحسب و سمو نسب و بزرگی خاندان دارای کالات صوری و معنوی و یکی از فصلا بشمار بود - با خودی و بیگانه - دوست و دشمن - غریب و بومی - سلوکی در نهایت رأفت و مهربانی داشت - و بمجمیع خصال پسندیده و صفات حمیده آراسته و پیراسته و حامی فقرا و ضعیفا بود - با این جلالت قدر و علو مقام و بزرگی خاندان اردوی خلوص نیت و صفای عقیدت در مجالس روضه خوانی خودشان شخصاً خدمت می نمود - از فوت آن مرحوم جمیع اقوام بمبئی از مسلم و غیر مسلم متألم و مأسف اند - در تشییع جنازه بزرگان مرفهه محزونانه شرکت داشتند - فرقه خووجه مانند پدر مرده بر سر و سینه میزنند غالب این طایفه عقیدتی خاص دوباره آن مرحوم داشتند

حسب الامر نواب والا آقای سلطان محمد شاه مجلس فائمه بسیار با شکوهی که تاکنون کمتر دیده شده بود منعقد - و جناب مستطاب آقای مفتاح السلطان وزیر متبم در مجلس فائمه شرکت و ختم را برپیدند

کشتی (ضخکشی مارو) تلف شده برخی از افسران خودکشی کرده - و سائرین با کمال قوت قلب جان باختند - چهل و پنج افسران کوچک با سحق تمام خوبتن را در (سیمفو) رسانیدند
(۱۴ صفر - اول می)

§ مخبر (روتر) از (توکیو) خبر میدهد که یوم سه شنبه لشکریان ژاپنی بر ساحل رودخانه (یلو) حمله آورده تا روز شنبه میدان جنگ مشتعل بود - ژاپونها بجانب راست (یلو) خود را رسانیده و حصه قشون محافظ یوم شنبه قبل از آفتاب از رودخانه عبور کرده باردوی ژاپون ملحق شده با توپخانه کامل بجانب جنوب رودخانه روی آوردند - و دسته نیز از کشتیهای جنگی به تأیید آنها حرکت کرده بدین اصول مقامات محکم جنگی را از قبضه دشمن خارج کرده تصرف نمودند

§ دولتین (سوید) و (دنمارک) اعلان بی طرفی خود را در جنگ ژاپن و روس داده منع نموده اند دخول کشتیهای جنگی و سپاه مسلح را در بنادر جنگی آنها (این اعلان مقاصد دولت روس را مخالف است)
§ مخبر (روتر) از (توکیو) خبر میدهد که دیروز عصر لشکریان ژاپون (جیوانچان) که مفتاح رودخانه (یلو) و در قبضه روسیان بود به تصرف خود آورده ازین رو لشکریان روس مجبور گردیدند که بجانب (ینکوانگچانگ) فرار نمایند
(۱۵ صفر - ۳ می)

§ مخبر (روتر) از (توکیو) خبر میدهد که لشکریان روس را قشون ژاپونی مجبور نمودند که از (آنتانگ) بیرون روند - جمیع قصبات و شهر و دهات را آتش زده بجانب (فینگ هنگ چانگ) حرکت کردند - فعلاً جمیع سواحل رودخانه (یلو) قبضه ژاپونیان در آمده است

§ دولت روس دیروز رسماً خبر فتح ژاپون و شکست لشکریان خود را در ساحل (یلو) اعلان داد
§ مخبر (روتر) از (توسکیو) خبر میدهد که حکمران (یلو) جنرال (کوروکی) ژاپونی علی الصبح شلیک بمقامتیکه قشون روس بود نموده و اندک اندک پیش آمده حمله خود را تشدید کرد بدین تدابیر روسها را از آن مقامات بکنند تلفات قشون ژاپونی یوم یکشنبه

چیزی که مایه تسلی خاطر تواند شد همانا دو نجل جایل و دو یادگار نیل آن مرحوم آقای شاه رخ شاه - و آقای فرخ شاه که هر یک بصفات حسنه و خصصال پسندیده والد ماجدشان آراسته و پیراسته اند میباشد - خداوند بدین نونهالان جلالت عمر و ترقی بخشیده صبر جمیل و اجر جمیل عنایت فرماید

اعضاء اداره جیل المتین نیز درین مصیبت بزرگ و دامیه عظیم در تألم با جمیع این خاندان شریک و از خداوند مسئلت مینمایند که سایه بلند پایه نواب والا آقای سلطان محمد شاه که امروزه بجای پدر بر تمام این خاندان است پایدار و برقرار بدارد

حساب عمده الاقاخ و الاعیان حاجی علی محمد خان ولد ارشد مرحوم کر بلائی محمد خان در حسینیه بزرگ خودشان سه روز مجلس فاتحه بسیار باشکوهی گذاردند

تلاکرافات

(۱۳ صفر - ۳۰ اپریل)

§ رئیس جمهوری فرانس (سیلولو) امروز وارد بندر (مارسل) شد - رفتن رئیس جمهوری در ابتالی مهید به خیالات سیاسی دولت فرانسه تصور میشود

§ بودجه جمع و خرج دولت آنازونی در مجلس بمهوتان پیش و با مصار سید - دخل دولت مشارالها در سال روان (۱۴۰۸۰۰۰۰۰۰) لیرا - و خرج آن (۱۵۶۲۰۰۰۰۰۰) لیرا تسلیم شد یعنی امسال خرج را بر دخل اضافه قرار داده - و مبلغ اضافه را از ذخیره سنوات ماضیه خواهند پرداخت

§ از (واشنگتن) بوزارت خارجه روس خبر رسیده که جنگی بسیار سخت در ساحل رودخانه (یلو) واقع و فتح سر ژاپونیان را بوده است

§ مخبر (روتر) از (کویانسی) خبر میدهد که شانزده هزار قشون ژاپون از رودخانه (یلو) عبور نموده و بر سی هزار قشون روس حمله نموده اند

§ مجدداً خبر رسیده که قشون زیادی کمک قشون ژاپون آمده جنگ مغلوبه و تاکنون جاری است

§ از رویدادیکه سرداران ژاپونی نگاشته اند معلوم می شود که پنج افسر با مقداری از لشکریان ژاپونی در

هشت صد نفر بقیه آمد - و میگویند از روسیان نیز هفتصد نفر مقتول و مجروح گردیده - بیست سردار سپاهیان بسیار از روس اسیر گشته و بیست هزاره ب. مریخ الشلیک روس قبضه ژاپون آمد جنرال ساسولنچه) و جنرال (کاشی لئسکی) نیز درین جنگ مجروح گردیدند

§ مخبر (رور) خبر میدهد وقتیکه ژاپونیان راه زهیرا که از (کوابن) بجات (یوشوکو) و در جنب است رودخانه (ایهو) میباشد متصرف شدند لشکریان روس غایت دلیری را در (کیولین جنگ) نموده ژاپونیان از سه جانب حمله کرده راه (اتانک) الی سیوشوکو) را بسته پس از جنگ بسیار سخت ساعت هشت غلبه کرده سنگرهای روس را تصرف شده بیست توپ با اسب و هزاره و سلطان حرب از روسیان غنیمت ژاپونیان گردید و بیست نفر و سپاه زیاد روس اسیر شد و لشکریان روس بانب (فین جوانگ) فرار نمودند

§ دسته کشتیهای جنگی ژاپون که تحت فرمان میرالبحر (کامی مورا) بود دو مرتبه اراده حمله بر ولادی ووسک) داشت - بعلت زیادتی مه هوا و نبر دریا از مقصود باز ماند

(۱۵ صفر - ۳ می)

§ چون خبر جنگ ساحل رودخانه (یلو) در پتسبرگ رسید شورش غریبی من باب شکست روس و نوح غنیم و غنیمت شدن توپها و اسیر گردیدن قشون بر اهالی افتاد

§ تا کنون از روسیه قشون دوطلب برای جنگ ژاپون رفته بود - یعنی دولت روس خود را محتاج بدین امر میدانست - اول دسته قشون دو طلب روس که یکصد و نصد نفر بودند از پتسبرگ امروز بجانب اقصای شرق حرکت و جمعیت زیادی در چین روانگی برای تهاش و وداع حاضر و شور غریبی در مردم افتاده بود

§ باصلی بر عهد نامه فرانسه و انگلیس من باب مصر اعتراض نموده دولت انگلیس جواب داد که این معامله هیچگونه حقوق شاهنشاهی عثمانی را بر مصر باطل و باطل نمی نماید

§ از (توکیو) خبر رسیده که در جنگ ساحل

(یلو) که بتاریخ اول می شد - لشکریان روس خیلی پای مردانگی افتردند و شجاعت و بهادری بخرج دادند از آنچه تخمین شده بود سیصد نفر تلفات قشون ژاپون پیش بوده اسرای روس ~~که~~ سی افسر و سیصد سپاه است بیان میکنند که (جنرال کاشنالیسکی) و چندین افسران بزرگ درین میدان بقتل رسید و نیز سرداران زیادی از روس مقتول و مجروح شدند § تلگراف بندر (آرتور) که به پتسبرگ رسیده ظاهر میدارد که ژاپونیا دیروز عصر در سد بوغاز سی و هشت کشتی بی کاره را غرق کرده و به دو کشتیهای موشک نیز نقصان وارد آوردند

§ تجار را عقیده بر این است ~~که~~ دولت ژاپون در بازار صرافان لندن و امریکا قرضه جدیدی را خواستگار است

§ مخبر (روتز) از (توکیو) خبر میدهد که از آغاز جنگ ژاپونیان چنین اظهار مسرتیکه درین فتح جدید کرده نموده بودند - دست دسته مردم ژاپون با علمهای رنگا رنگ در کوچه و بازار گردش و تمام شهر را آذین بستند

§ سرداران روس وقتی ~~که~~ یقین کردند دشمن بر آنها غلبه خواهد جست و آلات جنگی آنها را غنیمت خواهد گرفت توپهای خود را ناقص کرده انداختند

(۱۶ صفر - ۴ می)

§ وقایع نگار روزنامه (دیلی کرانکل) می نویسد که دولت ژاپون یوم یکشنبه در (بنکو) قشون خود را بخاک آورده و بر (نیو جوانگ) حمله و یوم دوشنبه قبضه خود آورد

§ جنرال (کروپاتکن) علم جنگ و شجاعت قشون ژاپون را در میدان ساحل (یلو) تسلیم مینماید - و آنچه معلوم می شود در این میدان از لشکریان روس نسبت بژاپون بیشتر ~~کشته~~ شده - عدد صحیح تلفات قشون روس تا کنون معلوم نیست از اردوی یازدهم سه کرنل و از اردوی دوازدهم نه سردار بقتل رسیده - هفتصد نفر مجروحین در بیمارخانه (فنگوانچنگ) فرستاده شده بیست و هشت توپ از دستشان رفت - نفس اسبها برابر است با عدد کشتگان - آنچه معلوم می شود عدد مقتولین قشون روس بین سه و چهار هزار نفر بوده است

§ خبر بکمت قشون روس را در (توکیو) تا وقتیکه جنرال (گرو پاتکن) اطلاع نداد در پترسبرگ اعلان نمودند
 § بن سراقان انگلستان صحبت از قرضه جدید ژاپون است که مابین ادایش گرامت خواهد بود

§ (م. تر درک) در دارالشورای ملی اظهار داشت که مدارف کیمپون سرحد بدی سیستان حمل بر خزانه مد و طعنه بجهزار ایرا نمین شده است

§ جنرال (گرو پاتکن) در خبریکه به پترسبرگ داده ظاهر داشته است که عدد بیماران بیمارخانه (فتکوان چانگ) بر مرصای مزدوران چینی کار را سخت نموده
 § سواران ژاپونی در جانب مغرب و جنوب (فسکواچانگ) دیده می شوند

§ مخبر (روتز) از (توکیو) خبر میدهد که ژاپونیان در اسداد بوغاز بندر (آرتور) متضی المرام گردیده امیرالبحر روس (الکسی اف) این خبر را تردید کرده بیکوبد سی عمده متضی المرام نگردیدند

(۱۷ صفر - ۵ می)

§ جنرال (کاشانانکی) روسی قبل از فوت خود تلگرافی به پترسبرگ عمده خبر میدهد که اردوی یازدهم دو ساعت کامل در میدان ایستادگی نمود از آن اردو يك کرل و جهل الفسر و دو هزار قشون تلف گردید
 § اخبار اسداد بوغاز بندر (آرتور) خیلی مورت محرت اهلی (توکیو) شده است

§ اخبار (دیلی تلگراف) خبر یافته است کشتی که جنرال همانن و يك هزار (اناشی) ژاپون سوار بود بکوهی مصادم شده فوراً (اناشی) ژاپون را سوار جهلسز دیگر عمودند

§ مخبر (رور) از (توکیو) خبر میدهد که دسته کشتی های جنگی ژاپون در نواحی (سیانشان) که نزدیک بندر (آرتور) است نمودار گردیده کشتیهای جنگی ژاپون برای ورود آوردن قشون در (پسیوی) رسیده اند
 § امیرالبحر (الکسی اف) با جنرال (اوکاسی) برای حرکت دادن قشون از بندر (آرتور) حرکت کرده در غیاب او امیرالبحر (وتنگرت) فرماندهان بندر (آرتور) اشتغال خواهد ورزید

§ قرضه جدید ژاپون ده میلیون ایرا نمین شده که پنج

میلیون آن را سراقان امریکا تدارک نموده اند
 § جنرال (کروکی) ژاپون پس از تحقیق معلوم نموده که دو بیست نفر عدد مقتولین و مجروحین ژاپون از آنچه نوشته شده زیاد است

(۱۸ صفر - ۶ می)

§ در (توکیو) رسماً اعلان یافته که قشون ژاپون در جزیره نما (ایبانگ) بمخاک آمده چه قدر و در چه مقام تا کنون ظاهر نشده است

§ جنرال (گرو پاتکن) دو هزار بستز جدید برای مجروحین و سواران قشون طلب نموده است

§ وقایع نگار اخبار (دیلی کرانکل) از (شاهایکوان) می نویسد که من باب فرستادن قشون در جلوگیری ژاپونین در (تیوجوانگ) انقلاب عظیم برپا دولت چین نیز تحت دیوار اعظم چهار هزار لشکر افزوده است
 § ژاپونیا در جزیره عمای (ایبانگ) مقابل جزیره (ایلیت) بمخاک آمده اند

§ جنرال (کروکی) ژاپون اظهار داشته که در جنگ یوم یکشنبه لشکریان روس دسته از قشون خود را لشکریان ژاپون تصور کرده بر آنها تاخته مشتاد نفر را مقتول و مجروح نمود ماند لشکریان روس پس از شکست تمام سامان جنگ را گذاشته عقب نشستند

§ (کرنل سویدن) که جنرال قونسل دولت انگلیس در سوماتی مقرر شده و فعلاً در لندن است هما قریب با اختیارات کامل در بره خواهد رفت

§ جنرال (ایمرن) با چهار هزار لشکر منتظر کشتی اند که از سوماتی بجهان انگلستان رهسپار گردند
 § قونسل امریکا از (توکیو) خبر میدهد که قشون ژاپون در (کنجو) که جهل میلی بنهر (آرتور) است بمخاک آمده اند

§ دو اردوی ژاپون یکی بجناب مغرب و دیگری طرف جنوب مغرب رهسپار گردیدند

§ ژاپونیا بر قطار راه آهنیکه بملو از لشکریان بیمار و از بندر (آرتور) حمل نموده بود شلیک نموده ولی صدمه ناآنها نرسانید

§ اگرچه تا کنون رسماً اعلان نیافته ولی تاحلیکه معلوم می شود ژاپونیا بندر (آرتور) را محاصره و توقاز را بر مسدود نمودند

مکتوب از شام

سه چهارم یوم قبل قطار سکه جدید از بیروت بطرف شام میرفت از سه منزلی بیروت گویا ما کینه و عیب کرده به کپانی خبر دادند - وکیل کپانی اعتنا نکرده بعد از آنکه قطار رسید بمحلیکه سرازیر بود چون آتش ما کینه قوت نداشت یکدفعه خانه‌ها سرازیر شده (چون در باین کوه سنگهای بزرگ بود) واپور خورد گردید و از نفوسیکه در واپور بود شش هفت نفر همان ساعت تلف شدند و مابقی مشکل است از صدمه جان سلامت برند

افواه است ده دوازده نفر تلف و باقی دست و پای شصت در بیروت رسیدند بعد از چند روز معلوم خواهد شد چه قدر نفوس تلف شده از آنجمله دو سه نفر زن بوده که همه تلف شده‌اند گویا دولت اراده دارد خون‌های بیچاره‌ها را از کپانی طلب نماید و بموجب اصول و قانون میتواند - افسوس که تا رشوه جاری است کارها در محور لایق نمیگردد بسیار صدمه بمردم رسید خداوند ازین بلا یابندگان خود را حفظ فرماید این ایام روزنامه مقدسه نمیدانم در کجا معطل میشود ~~که~~ بعض اوقات زود و بعضی دیر میرسد خصوصاً در این ایام که جلب اخبارات مهمه منحصر بروزنامه جبل‌المتین شده است - چند سال قبل سه چهارم روزنامه مطلب نویس داشتیم امروز باید در هر یک از ولایات ایران چندین روزنامه‌های معتبر اشاعت شود - قراریکه در اروپا ملاحظه میکنیم و در امر بله عثمانی هم چند روزنامه دایر است - چنانچه مصر سه چهارم روزنامه یومیه دارد و حقیر بارها دیده‌ام که هر روز عصر روزنامه که چاپ شده مثل نان قطعی مردم میخرند هنوز ایران قدر روزنامه را نمیداند مردم طالب کسب اطلاع نیستند - سابق چند روزنامه فارسی از مصر و غیره می‌آمد و حقیر وکیل و ابونہ خود را هم اول سال میدادم حال هم راضی می‌باشم که اگر ده روزنامه فارسی باشد همگی را خریداری نمایم

چرا که اسان در يك گوشه که افتاده و ارجا خبر ندارد روزنامه که میرسد از تمام دنیا با خبر میشود نه این است که بخوامم تملق گویم هر وقت که روزنامه جبل‌المتین میرسد با شوق تمام او را میخوانم روزنامه باید بدست کسی برسد که قدر او را بداند نه مثل بعضی ایرانیان که نمیدانند فوائد روزنامه چیست

چند ماه قبل در بیروت رفته از میان بازار میگذشتم ملاحظه شد شخص کهنه دوزی نشسته روزنامه میخواند چند قدم دیگر برداشته دیدم شخصی سراجی روزنامه مطالعه میکند نگارنده ده دقیقه در قد و خیال بودم که اینگونه کاسبهای کوچک هم قدری که کار میشوند مشغول روزنامه خوانی میگردند که بدانند در دنیا چه خبر است در ایران اگر روزنامه را بدست آدمهای معتبر دهند اعتنا نمیکند که بچه کار میخورند مگر پدران ما که روزنامه نداشته و نخواندند کارشان نگذشت خوب است کسی آنها را بگوید که ایام شما و ایام آنها را فرق کلی است - اسبیکه امروز شما دارید کدام وقت پدران شما داشتند و چراغهاست که شما رو بروی خود میگذارید کی آنها دیده بودند و نجملانی که اینک نزد شهاست در آن ایام کی بود؟ و هم چشمه‌ایکه اکنون شما را هست آنوقت نبودند مال مردم را کی آنها گرفته روضه خوانی میکردند آنها کدام وقت اینکارها را امروزه ما را مرتک میشدند - در آن ایام که روزنامه شریفه اختر دایر بود شنیدم که در کرمان وکیل اختر روزنامه را بشخص تاجری داده بعد از دو سال وجه ابونہ را طلب کرد شخص تاجر جواب داد روزنامه یعنی چه گاه گاهی کاغذی آورده به من میدادید که بخوان من هم گرفته خوانده آنطرف حجره انداخته میرقم بدین بهانه آخر وجه ابونہ را نداد - تصور فرمائید وقتی که تاجر معتبر تمدش بدین بیه باشد و این گونه جواب دهد از دیگران چه توقع خواهد بود

(الحاج قربان علی الهراتی)

نقل از روزنامه شریفه مظفری

شیراز

خبر نیکار محرم مینگارد - بمباران در شیراز
بارندگی های بسیار شده نرخ اجناس رو به تنزل است -
بان که محتاج الیه عموم است درکال وفور و ارزانی و
شهر کال انب و آرامی را دارد بقسمی که سدا
از احدی نذر نمیشود

جناب سالارالسلطان مهین فرزند ارچند جناب
قوام الملک « بیگلربیگی فارس میباشند چندی بود
کسالت مزاج و ضعف و قناعت داشتند مع ذلك لیلاً
و نهراً مشغول رسیدگی امور عامه میباشند

در این اوقات فتنه انگیزان و غوغا طلبان خواستند
الهام فتنه و فساد باین مردم نمایند - به اشهر بعض
اخبارات واهی اذمان خلق را مشوب ساخته مردم را
در اضطرار فوق العاده انداختند -

جناب سالارالسلطان باحالت ضعف و تکمر مزاج
از خانه بیرون آمدند کسانی را که باعث فساد دیدند سیاست
و طوری این طوقا بی تمیزی را جلوگیری نمودند که
دو ساعت طول نکشید آن آتش را بآب تدبیر
خواموش کردند

جناب امیرالدوله امیر تومان یگانه را در ارچند
جناب بیگلربیگی در بیکاه قبل برای جلوگیری ایلات
خشمه و اخذ حقوق دیوان و رفع صدمه و اذیت از
رعایا و حفظ طرق و شوارع انتظام الممالک اخوی زاده
مکرم خود را بیرون فرستادند بمحمد قه امور شهر و
بیرون درکال خوبی و راه ها امن و آرام و عموم اهالی
مرفه لحال مشغول دعا گوئی دوات ابد مدت میباشند -

اعلان

از طرف اداره کل تذکره دولت علیه

از آنجا که آسایش و رفاه حال رعایای دولت علیه
همیشه منظور نظر مقدس ملوکانه ارواحنا فداء است
در این موقع بجهت نظهرای قانون تذکره دولت علیه (که

در سنه هزار و سیصد و هفتم مقرر شده) در تمامت
اداره تقایش تذکره برقرار گردید اداره کل تذکره
دولت علیه ایران بموم رعایای دولت علیه مسافرن
بخارج اعلان می نماید - تا اینکه کاملاً از احکام دولت
اطلاع و بصیرت پیدا نموده دچار مشکلات و مجازات
مقرر قانونی نشوند -

(اولاً) برای اینکه رعایای دهات سرحدیه خراسان
اغاب محتاج بآمد و شد بدعات سرحدیه مخاکروس
هستند و بضاعت ادای وجه تذکره که دوستویمان است
ندارند اینطور مقرر شد - این قبیل رعایای دهانت
سرحدیه که پنج فرسخ تا خط سرحد مسافت داشته باشند
از پل خاتون تا بندر جز برای مسافرت خودشان ببقا
سرحدیه روس که پیش از هفت فرسخ نباشد - باید از
این تذکره آن محل تذکره دو قرانی را بگیرند و باید
بدانند که این تذکره دو قرانی را دولت برای آن اشخاص
مقرر داشته که مسافرتشان از ده بیست روز الی بیکاه
باین نقاط سرحدیه روس مکرر باشد با تذکره دو قرانی
که مخصوص دهات سرحدیه است بخاک روسیه برود و
در مدت بیکاه که موعده تذکره دو قرانی است مراجعت
بکند و هرگاه از اهالی دهات سرحدیه نباشد در مراجعت
بایران مأورین اداره تقایش در سرحدات یا قونسولهای
ایران در خارجه چهار تومان که دو مقابل قیمت تذکره
نمره دویم است جریمه قانونی از آن شخص خواهند
گرفت - باین جهت بر هرکس از این قبیل رعایای دهات
سرحدیه لازم است ملاحظه نماید - اسکر مسافرت
او بخاک روس پیش از بیکاه طول میکشد تذکره مرور
بگیرد و در وقت مراجعت بایران آن تذکره مرور
را موافق ماده (۱۹) قانون باضای کارگذاری ایران
رسانده سه قران وجه امضارا بدهد - زیرا اگر تذکره
مرور تبیه ایران امضای سه قرانی و امضای مجانی
قونسول را نداشته باشد موافق ماده (۲۷) قانون در
سرحد هشت قرانی او را جریمه قانونی خواهند کرد -
در آن نقاط که تبعه ایران میباشند و قونسول دولت

علیه در آنجا نباشد برای اینکه تبه دولت علیه در مراجعت باز هشت قران جریمه بجهت نداشتن امضای قونسول های ایران معاف باشد رجوع بتذکره آنها نخواهد شد - اگر تذکره آن مسافر بامضای پاپس روس در شهری رسیده باشد - که قونسول ایران در آنجا باشد و بامضای قونسول نرسانیده باشد پنج قران جریمه قانونی شده و الا اگر از شهری گذشته باشد که قونسول ایران در آنجا نباشد سه قران گرفته خواهد شد - دارندگان تذکره دو قرانی از رعایت این ترتیب معاف هستند و لازم نیست آنها تذکره های مطودشان را بامضای قونسول های ایران در خارجه برسانند زیرا پیش از هفت فرسخ بخاک روس نمیتواند رفت

(ثانیاً) بعد از این احدی نباید از ایران بدون تذکره قانونی بروسیه و سایر بلاد خارجه مسافرت نماید که در آنجا از طرف مأمورین روس وغیره دچار مشکلات و صدمات شده او را برگردانند - اگر احیاناً کسی برخلاف این حکم دولت رفتار نماید و بدون تذکره بخارجه برود قونسول های ایران در خارجه و مأمورین اداره تقشیش در مرحدات آن شخص بی تذکره را اگر فسله باشد چهار تومان و اگر کاسب باشد شش تومان و اگر تاجر باشد ده تومان در هر سال که بی تذکره بوده جریمه قانونی خواهند کرد - و مطابق بند چهارم دستورالعمل اداره تذکره و کلیه تذکره واردین بخاک دولت علیه ضبط مأمورین تقشیش خواهد شد غیر از زوار مشهد مقدس که از ایران با تذکره مرور از راه روسیه بارض اقدس مشرف میشوند آن هم در صورتیکه در تذکره مرور قید شده باشد که از راه روسیه مراجعت خواهد رد ضبط نخواهد شد

(ثالثاً) مکاتیب که بخاک روسیه رفت و آمد دارند از امین تذکره باید تذکره ششماه بگیرند و دو تومان قیمت آرا بدهند و در تمام مدت ششماه بکفنه بایند سه قران داده تذکره خود را بامضای مسافر پرداز

ایران در خارجه برسانند - و در آن نقطه که مکاتیبها دستشان بکار پرداز نرسد که تذکره های خود را بطوریکه ذکر شد بامضای او برسانند باید در سرحد سه قران بختش بدهند که او تمیر سه قرانی به تذکره آن مکاری چسبانده امضا و مهر نماید - و مکاتیبها از تحصیل امضای مجانی قونسول های ایران در خارجه که بجهت دارندگان تذکره مرور و اقامت هر رفته معاف خواهند شد فقط اگر مکاتیبها تذکره خودشانرا بامضای قونسول دولت علیه نرسانده باشند در مراجعت سه قران وجه امضا را باید بختش بدهند که تمیر بچسباند - مقصود این است که مکاتیبها از پنجزار جریمه معاف هستند

(رابعاً) اشخاص با سواد و مضمون و مفاد این اعلان را بآنها تیکه روان ندارند زبانی حالی میکنند تا اینکه عموم مسافرین مطلع شده دچار مجازات قانونی نشوند و آسوده دعاگویی دوام دوات ابد مدت باشند

مکتوب از کربلای معلی

مقصود از زحمت آنکه کسی مطالب عمده مدنظر است که باید عرضه دارد خبیب وقت طابع است لهذا آنچه در این وقت ممکن است عرضه بدارد ماضی را بند کلام حقه و بیان واقع عرض خواهد شد - اول معذرت از سستی و بی ربطی عبارت خود میباشد

(آنجا که عناب بر بریزد * از پشه لاهری چه خیزد) خلاصه در روزنامه جات سابق نوشته شده بود در هر بلد هر نوع کاری که خیر دنیا و عیبی در او باشد جناب مستطاب حاجی زین العابدین آقا قاضی ف ناجر باد کوبه را خبر دار نمایند و این کلام ارقول خودشان بود - اینک در کربلا که ملحقاً و بسا جمیع شیعیان است امری پیش آمده که هم خیر دنیا است و هم باعث دعاگویی تمام زائرین در حق ایشان تواند شد تقبای آن لارم به بیان نیست -

و آن احداث چراغهای برقی در حریم های منور مطهر حضرت ابی عبدالله و حضرت ابوالفضل العباس علیهما السلام

است اکنون متجاوز از بانصد چراغ در محن مطهر حضرت سیدالشهدا سوای آنچه شمع روشن است در جاها و دیوار کوبها هست - و نیز در محن حضرت ابوالفضل همین قسم چراغهای بسیار روشن میباشد ده چراغ و صد چراغ زوار مستمری میدهند ولی مسلم است ایها دوامی ندارد چه با حیات خودشان پیوسته میباشد - و هرگاه وقفیاتی هم بر قرار بگذارند چندیکه گذشت حوادث روزگار آنها را خاموش مینماید - اگر بگذرد صاحب همت غیور بنای این خیر را در کربلای معلی جاری نماید اسم مبارك آن شخص تا ابد در صفحه روزگار ثابت - احرا او هم نزد خدا از حد احسی خارج خواهد بود فقط يك دستگاه چراغ لازم است که کارخانه آن در الحرمین باشد و رشته اصحن و حرم حضرت - و الشهداء و رشته دیگر بصحن و حرم حضرت ابوالفضل کشیده شود

در اوایل شهر محرم دو عدد چراغ آوردند یک مقابل ایوان طلای حضرت ابی عبدالله الحسین و دیگر در برابر ایوان طلای حضرت ابوالفضل العباس نصب نمودند شنیدیم که محبت اشرف و کاطمین و سامره هم هر کدام يك چراغ برده اند - از قرار معلوم جناب مستطاب آقای مزاالسطنه شیخ حرعل خان امیرتومان حکمران محرمه و دهمدار شط العرب نانی این امر خبر اند خیلی باعث دعا گوئی حلابق بوجود ایشان شده اگر چه یقین است چندی دیگر سردمان با غیرت خیلی خواهند آورد

دیگر آنکه طایفه هستند از عرب و عجم که اهالی کربلای معلی اغلب آنها را میشناسند ایها علی الدوام در بارار و محن مطهر دور حضرات صرافها در گردش اند همین که زوار بجاوه آمده يك لیره خورد کرد ملتفت آن هستند - تا از نزد صراف برخاست حیب برها عقب آن را گرفته همان ساعت در محن یا توی حرم و بازار از حیب و بفل او پولها را داد آورده می برند زوار بجاوه نزد صراف شکایت میکنند به پولهاییکه داریم برهنده صراف میکنند که

برده ولی می ترسد بگوید - هرگاه ابراز دهد شب چشم از حیات خود باید به پوشد یگانه مطلق شاهد است بر او - نام میشود که پول چندین نفر از مرد وزن زور بجاوه را نه برند انواع و اقسام اذیت به زوار بجاوه وارد می آید گویا زوار هم نظرشان هنوز بظالمها ایست که عوایشان رسیده هر کدام خودشان قدرتی دارند کلام خود را از آب در می آورند و الا توسری میشوند - واضح است که والی والا جاه کربلا سید عبدلطیف پاشاه که خیلی نگران پردستان و با عدل و داد است - ازین واقعات خبری ندارند هرگاه کسی چگونگی را خدمت ایشان عرض نماید فوری حکم به گرفتاری طایفه حیب برهای کربلا مینمایند از حسن حاق و رقتار نیک این حاکم والا مقام یعنی والی کربلا اسان قاصر است خیلی شخص رؤف مهربان رعیت پرور است - عموم عرب و عجم ترك و دلم از ایشان سرور و بذکر خبرشان اشتغال دارند - از حسن رقتار این شخص بزرگ همین بس که چندین سال است بحکومت کربلا منتخب شده محبوب القلوب خاص و عام میباشد - قانون دولت قوشوکت عثمانیه است که حاکم باید تا چهار سال در يك بلد زیاده حکومت ننماید - بواسطه خوش سلوکی این مرد بزرگ این مدت مدید حکومت نموده و انشاء الله سالهای سال نیز بحکومت خواهد داشت يك نفر در کربلا دیده شده که از این وجود نیک سلوک ناراض باشد - معین است فقره حیب برها بذریعه نامه مقدس جبلالتین گوش زد ایشان گردیده فوری دست حیب برهای عجم و عرب را از دامان زوار کوتاه خواهند نمود چونکه هماره روزنامه مقدس را قرائت مینمایند و تمجید از بی غرضی و خیرخواهی و خیالات عالی اسلاخواهان اش می نمایند

خلاصه پول کلی از زوار در هر جا سرقه میروند میگوبند ضابطه شریک است بطور واضح که همو کر میکنند به اجناسی روزی روزی به گران است .

قابل توجه غیرتمندان وطن

هرکس از وضع جراید آگاه باشد مطلع است که روزنامه مقدسه که در اقصی بلاد بنگال (که در حقیقت مرکز اخبارات آسیا شناخته شده) اشاعت می باید و هماره از ایران و ایرانیان سخن ببرد - عاجز از آن نیست که اخبار را از ترجمه جراید خارجه و با جادات محلیه این مملکت وسیع بر نماید - بلکه چون مقصد کلی و منشأ اصلی از اشاعت این نامه نامی با آنها زحمات و صدمات و خسارات و موانع و عوائق که بر عالمیان پوشیده نیست همانا تبه و تذکر ملت قدیم نجیب ایران و هموطنان عزیز است - لذا از جمیع مشترکین و قارئین محترم روزنامه مقدسه و سایر غیرتمندان وطن مسترحم که اخبار را برای القابصر یا کت نگرفته و بطریق سرسری نخوانند - حکایت حسین کرد رقصه ده ده بزم آرا نهندارند - تا در عوض وقت عزیز خود که صرف قرائت اخبار می نمایند و با اقلی معادل قیمت که اخبار میدهند قنده حاصل کنند - نویسندگان در هر مقال و عنوان سخن رانند قصد و اراده شان یک نکته میباشد که دوات و ملک خواهی و وطن شناسی است - و لوازم حکایت جنگ روس و ژاپون نوشته شود - و یا از مداخل راه های آهن و حوادث عمده محلیه و قوانین مستحدثه و غیره نگارش آید همه مبنی بر تبه و ایقاف و آشوب و ترغیب رجال دوات و امضاء ملک است مثلاً مداخل راه های آهن هند که ترجمه شده نوشته می شود محض آن است که تجار محترم و متمولین و صاحب ثروتان ایران بدانند که منافع تجارت منحصراً در احتکار و قلب در مال التجاره طیب و طاهر وطن و دولتی و رواج امتعه اجانب در وطن مقدس نیست - تا بدین عناوین مشوقانه التفات نمایند و به تجارتهای نافعه مشروعه وطن که منافعی بدرجات شقی از احتکار و قلب در مال التجار و دولتی امتعه دیگران پیش است که من جمله ساختن راه آهن که منافعی از حد بیان خارج است اقدام کنند - و ضمناً رجال دولت این حقه منافع هنگفت که نتیجه ثروت طبیعی مملکت است بچران نشینان آورده

امتیاز جابوب کردن این فعاذ عظمی را با جنیدان ندهند چه بعد از آشیکه ما چشم از جمیع مضار امتیاز دادن تعمیر راه آهن را بخارجه به پوشیم - و کلیه این مخازرا طفلانه و ابلهانه انگاریم - و عهد ناجبات و شروط و عقود و ل را که از تار عنکبوت سست تر است سد سکندر و حافظ استلال و قوام و - و ام دولت و ملت خود بنداریم - از منافع بوییه آن که از کیسه ما خارج خواهد شد نمیتوانیم چشم پوشیده هرگاه رجال دوات علیه و امنای ملک سینه علو طبیعت را در مواد دیگر تکار برده و در معاملات ملکی ملاحظه صرفه تجارقی کرده بمباراة اخری مذاقه در حساب فرموده و در این فن مبارک که اساس ثروت جمیع اهل و دول بر آن نهاده شده غور فرموده باریک بینی فرمایند هرگز این منافع هنگفت وطن که حق جمیع افراد دو آن بالسویه است چشم پوشی نخواهند فرمود - ازین عنوان ما را سرزنش و توبیخ احدی مدنظر نیست بلکه متسود بیان مطلب و تفهم و تفهم است لذا نیکو میباشد که پس ازین مقدمه قدری از مداخل راه های آهن هند بیان کنیم

مداخل راه های آهن هند

ترجمه از اعلان رسمی

دخل راه های آهن هند سال گذشته سیصد و شصت میلیون و پانصد و هفتاد و چهار هزار و یک صد روپیه بقلم آمد - (نسبت بسال سابق بیست و یک میلیون و ششصد و شصت و دو هزار و پانصد و هفتاد و چهار روپیه اضافه دخل شده) مداخل هر شعبه راه های آهن هند جداگانه بموجب ذیل است
 راه آهن (نارتبه ویدرن) پنجاب - پنجاب و یک میلیون و ششصد و شصت و شش هزار روپیه (از این شعبه راه آهن نسبت بسال قبل ۹ میلیون و هفتصد و هشتاد هزار و صد بیست و چهار روپیه زیاده دخل عاید شد است)
 دخل راه آهن (دهلی - اسیال - کالکا) یک میلیون و هفتصد و هشتاد و چهار هزار روپیه بود